

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Spis Treści

Wstęp.....	3
I Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej	5
1. Wnioski z diagnozy przestrzennej.....	6
2. Wnioski z diagnozy społecznej.....	8
3 Wnioski z diagnozy gospodarczej.....	11
4. Kluczowe wyzwania	12
II Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	13
III Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty	16
IV Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	34
V Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	44
VI Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań.....	58
VII Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań	62
VIII System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	65
IX Ramy finansowe i źródła finansowania.....	70
X Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	74
XI Streszczenie Prognozy o oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 w języku niespecjalistycznym	93
XII Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	98
XIII Podsumowanie i wnioski z Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030	102
Spis tabel	103

Wstęp

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 jest priorytetowym dokumentem planistycznym, który poprzez swój zakres, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o gminie, określa długoletnie kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których wykonanie przyczyni się do rozwoju newralgicznych dla samorządu obszarów.

Strategię Rozwoju Gminy można również określić jako długookresowy proces wytyczania i uzyskania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona kierunki działania, dążenia i kluczowe preferencje rozwoju społeczno – gospodarczego gminy oraz ukazuje sposoby i narzędzia wdrożeniowe. Dokument jest również odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię oraz efektywną próbą adaptacji do standardów europejskich. Samo tworzenie Strategii rozwoju, a następnie jej wdrożenie jest procesem bardzo złożonym, obejmującym kilka etapów. Uchwalenie strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami oraz dopasowywania jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Realizacja wyznaczonych celów pozwoli na osiągnięcie możliwie najlepszej efektywności wydatkowanych środków, stworzy odpowiednie warunki do zrównoważonego rozwoju Gminy Nowa Słupia oraz wpłynie na ogólną poprawę poziomu życia społeczności lokalnej.

Najważniejszym punktem Strategii rozwoju jest wykaz celów strategicznych, wyznaczających docelowe kierunki rozwoju gminy. Zostały one uzgodnione w oparciu o wyniki rozpoznania zasobów i otoczenia samorządu, opinie mieszkańców, przedstawicieli Rady Miejskiej i pracowników Urzędu Miasta i Gminy Nowa Słupia.

Ogólne założenia dotyczące dokumentu Strategii:

- perspektywa planowania: 2030 r.
- decyzje zawarte w Strategii Rozwoju służą mieszkańcom Gminy,
- strategia jest priorytetowym dokumentem planistycznym Miasta i Gminy Nowa Słupia i zarazem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez władze lokalne,
- końcową akceptację Strategii podejmuje Rada Miejska w drodze Uchwały,
- przygotowanie Strategii i jej realizacja uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju,
- zadaniem Strategii rozwoju jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych długookresowych kierunków rozwoju lokalnego,
- Strategia wskazuje zadania wspólne partnerów społecznych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- realizacją Strategii kierują władze Gminy Nowa Słupia – Rada Miejska oraz Burmistrz.

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia opierało się głównie na analizie zasobów, specyfiki i otoczenia gminy na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy Nowa Słupia. Poza analizą czynników wewnętrznych, dokonano także analizy czynników zewnętrznych, czyli tych nie zależnych od władz gminy. Ponadto, w celu uzupełnienia pozyskanych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Dodatkowo na podstawie przeprowadzonej diagnozy określono misję i wizję rozwoju Gminy Nowa Słupia wraz z uszeregowaniem wybranych do realizacji celów.

Osiągnięcie założonych celów wymaga regularnego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych okoliczności rozwoju samorządu. Wobec tego, żeby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, opracowano - w niniejszej Strategii - koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia przykłady mierników efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały do realizacji.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój gminy, przede wszystkim w sferze infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi załącznik do Strategii.

I Wnioski z diagnozy społeczno - gospodarczo – przestrzennej

Sposób podejścia do formułowania wniosków

Podstawowym źródłem dla formułowania wniosków była analiza potencjałów i barier rozwojowych wynikających z uwarunkowań wewnętrznych obszaru. Wykorzystano analizę poszczególnych czynników w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej, a także przestrzennej (w tym określenie podstawowych cech struktury przestrzennej obszaru oraz różnicowań wewnętrznych terytorium, analiza powiązań funkcjonalnych).

Drugim elementem było uwzględnienie uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wspierać wykorzystanie atutów obszaru i przyspieszać pozytywne zmiany, ale mogą też stanowić zagrożenie dla rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia. Do najistotniejszych uwarunkowań zewnętrznych należą:

- procesy globalne (zmiany klimatyczne oraz powiązane z tym zagadnieniem stan powietrza oraz kurczące się zasoby wody; zmiany technologiczne w tym rewolucja cyfrowa, wpływające nie tylko na procesy gospodarcze ale również funkcjonowanie społeczeństwa; rosnące nierówności społeczne; zjawiska kryzysowe w tym wciąż trwająca pandemia SARS-COV-2 i jej skutki);
- polityki Unii Europejskiej, w tym Nowy Zielony Ład oraz istotne z punktu widzenia partnerstwa polityki wspierające rozwój jak Polityka Spójności, Wspólna Polityka Rolna;
- kierunki polityki rozwojowej kraju oraz Województwa Świętokrzyskiego.

W formułowaniu wniosków zastosowano podejście funkcjonalne. Podejmując dany wątek tematyczny nie odniesiono się wyłącznie do uwarunkowań wewnętrznych obszaru gminy, ale i do szans, i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

Pogłębiony materiał analityczny, będący podstawą dla sformułowania wniosków diagnostycznych, jest zawarty w dokumencie „Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Nowa Słupia”¹.

---

¹ Ostateczna wersja po konsultacjach społecznych opublikowana 04.02.2022r. na: <https://www.nowaslupia.pl/aktualnosci/4870>

1. Wnioski z diagnozy przestrzennej

Obszar gminy jest zróżnicowany pod względem ukształtowania terenu. Położenie jest atrakcyjne pod względem rozwoju turystyki. Na terenie gminy znajduje się wiele atrakcyjnych turystycznie miejsc (m.in. klasztor na Świętym Krzyżu, Łysa Góra, Gołoborze). Przez teren gminy przebiegają trzy ważne drogi wojewódzkie o znaczeniu regionalnym przez co gmina jest dobrze skomunikowana z większymi ośrodkami miejskimi tj. Ostrowcem Świętokrzyskim, Kielcami i Starachowicami. Większość dróg na terenie gminy jest w dobrym stanie. Sukcesywnie drogi gminne są poddawane remontom, co znacznie poprawia bezpieczeństwo na tych odcinkach.

W całej Gminie Nowa Słupia jest dostęp do internetu, który dostarczają prywatni dostawcy. Jakość internetu jest dobra, w wielu miejscowościach dostępny jest już internet światłowodowy. Stan zwodociągowania gminy wynosi 99% (pozostały jeden procent to miejsca, gdzie powstają nowe domy). Sieć i urządzenia wodociągowe znajdują się w dobrym stanie technicznym i pod względem funkcjonalnym i są na dzień dzisiejszy wystarczające dla zaspokajania wszystkich potrzeb mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Stan skanalizowania gminy wynosi ok. 55%. Dla miejscowości, w których nie ma jeszcze sieci kanalizacyjnych opracowywane są projekty budowlane.

W gminie prowadzi się segregację odpadów - funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK) zlokalizowany w Rudkach przy oczyszczalni ścieków.

Na terenie Gminy Nowa Słupia brak jest obecnie sieci gazowej, jednakże trwają prace koncepcyjne nad budową sieci z terenu Gminy Pawłów w kierunku miejscowości Rudki i Serwis.

W gminie istnieje dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna (w aż 11 miejscowościach jest dostęp do placów zabaw, boisk sportowych, świetlic).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Nowa Słupia w sytuacji przestrzennej

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;"><u>Czynniki przestrzenne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana dobrej jakości sieć dróg • 99% zwodociągowania gminy • Dobry dostęp do internetu (w tym szerokopasmowego) • Wysoka atrakcyjność turystyczna gminy • Dobre skomunikowanie gminy między większymi miastami • Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru gminy 	<p style="text-align: center;"><u>Czynniki przestrzenne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające skanalizowanie gminy • Niewystarczający transport zbiorowy • Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całej gminy • Niewystarczająca ilość chodników oraz ścieżek rowerowych • Brak zgazyfikowania gminy
Szanse	Zagrożenia
<p style="text-align: center;"><u>Czynniki przestrzenne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Możliwości techniczne zgazyfikowania gminy • Dalszy rozwój turystyki (w szczególności po zakończeniu inwestycji związanych z przebudową Centrum Kulturowo – Archeologiczne w Nowej Słupi, Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi) • Upowszechnienie szerokopasmowego internetu • Udział w programach typu „Czyste powietrze” 	<p style="text-align: center;"><u>Czynniki przestrzenne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Coraz większe zanieczyszczenie środowiska • Coraz większa produkcja śmieci w gospodarstwach domowych • Kataklizmy związane ze zmianami klimatu typu: susza, powódzie, trąby powietrzne, gwałtowne burze, itp.

źródło: Opracowanie własne

2. Wnioski z diagnozy społecznej

Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Nowa Słupia stale maleje – do 9 361 osób w 2020 r. Ludność gminy stanowi 4,4% ludności powiatu kieleckiego. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 4,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego (43 lata) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42 lata). Gmina Nowa Słupia ma ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji. 16,0 % ludności gminy jest w wieku przedprodukcyjnym, 61,2 % w wieku produkcyjnym, natomiast 22,8% w wieku poprodukcyjnym. Prognoza demograficzna do 2030r. wskazuje, iż liczba ludności na terenie powiatu kieleckiego, a co za tym idzie również i w Gminie Nowa Słupia będzie sukcesywnie spadać w całym okresie objętym prognozą.

Na terenie gminy funkcjonuje instytucja kultury nastawiona na animację środowiska lokalnego i edukację kulturalną – Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Rudkach. Wszystkie najważniejsze imprezy kulturalne, edukacyjne, sportowe oraz turystyczne, organizowane są przez tę jednostkę. Poza tym w jej ramach funkcjonuje:

- zespół pieśni i tańca,
- kapela ludowa,
- wielopokoleniowe koło teatralne,
- grupy taneczne,
- amatorska liga piłkarska.

Na terenie gminy funkcjonuje Muzeum Starożytnego Hutnictwa oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Działają liczne koła, organizacje i stowarzyszenia, których celem jest działalność kulturalna i pielęgnowanie lokalnych tradycji. Poza tym na terenie gminy zlokalizowane jest szereg atrakcji turystycznych. Działa klub sportowy GKS Rudki.

Pozytywnymi zjawiskami w sferze społecznej jest to, że maleje liczba przestępstw oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami jakim w 2020r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowe Słupi udzielił pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, następnie bezrobocie oraz ubóstwo. Gmina zaspokaja podstawowe potrzeby mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej poprzez działalność 2 Ośrodków Zdrowia – w Nowej Słupi i Rudkach.

Na terenie gminy funkcjonuje 8 placówek szkolnych z czego 2 prowadzi samorząd, a dla pozostałych organem prowadzącym są organizacje pozarządowe. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół nr 8 w Nowej Słupi, która prowadzi nabór do szkół ponadpodstawowych. Większość budynków szkolnych jest - w miarę - zmodernizowana i odnowiona. Samorząd systematycznie inwestuje

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

i ponosi nakłady finansowe na poprawę bazy oświatowej. Ogólna liczba dzieci dla całej gminy nieznacznie się zmniejsza z roku na rok.

Mieszkańcy gminy utożsamiają się z jej problemami i angażują się w życie społeczne na co wskazuje wysoka frekwencja w ostatnich wyborach samorządowych (65,5%).

„Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” sporządzona przez GUS w 2017r. przewiduje dla gminy miejsko-wiejskich Nowa Słupia dalszy spadek liczby ludności do ok. 8 875 osób, tj. o 5,2%. Dalszy ubytek mieszkańców gminy nastąpi w wyniku utrzymania się w całym okresie prognozowanym ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji.

Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Nowa Słupia w obszarze społecznym

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;"><u>Czynniki społeczne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobrze działający Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Rudkach z szeroką ofertą różnorodnych zajęć dla różnych grup wiekowych • Działalność Muzeum Starożytnego Hutnictwa (w trakcie rozbudowy) • Funkcjonowanie Biblioteki Publicznej • Działalność licznych stowarzyszeń, Kół gospodyń wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych • Atrakcyjność turystyczna • Duża liczba imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy w tym największa impreza w regionie – Dymarki Świętokrzyskie • Malejąca przestępczość • Malejąca liczba osób korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej • Rozbudowana sieć szkół podstawowych • Oferta kształcenia ponadpodstawowego • Spadek liczby bezrobotnych • Atrakcyjne położenie Gminy, zwłaszcza dla zamieszkiwania i rozwoju turystyki • Dobra promocja Gminy • Poszanowanie tradycji ludowych • Umiejętność współpracy w związkach międzygminnych • Pozyskiwanie środków unijnych pozabudżetowych 	<p style="text-align: center;"><u>Czynniki społeczne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spadek ogólnej liczby ludności • Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym • Słaby dostęp do lekarzy specjalistów • Emigracja młodych ludzi do większych miast • (Nadal mimo spadku) duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej MGOPS • Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach • Niedostateczna liczba usług opiekuńczych dla seniorów
Szanse	Zagrożenia
<p style="text-align: center;"><u>Czynniki społeczne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Działalność Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Rudkach • Dostępność środków krajowych i unijnych • Położenie gminy w centrum Regionu u stóp Św. Krzyża 	<p style="text-align: center;"><u>Czynniki społeczne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Malejąca liczba mieszkańców • Ujemny przyrost naturalny • Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym • Starzenie się społeczeństwa • Zagrożenia przestępczością

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący popyt na usługi turystyczne • Stworzenie imprez sezonowych • Współpraca z innymi gminami • Tworzenie grup producenckich • Dobrze zorganizowany Urząd Miasta i Gminy • Rosnący poziom cywilizacyjny i wzrost poziomu życia mieszkańców • Wykorzystanie mocnych stron przy sprawnym zarządzaniu rozwojem gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemne saldo migracji

źródło: Opracowanie własne

3 Wnioski z diagnozy gospodarczej

W roku 2020r. w Gminie Nowa Słupia odnotowano 534 aktywne podmioty gospodarcze. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność w zakresie sekcji G tj. handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów mechanicznych, włączając motocykle oraz w zakresie sekcji F tj. budownictwo.

Najmniej podmiotów prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sekcji L tj. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz E tj. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją. Najwięcej firm na terenie gminy zatrudnia do 9 pracowników. Na przestrzeni ostatnich 5 lat można zaobserwować wzrost liczby małych firm. Dużych przedsiębiorstw (zatrudniających od 50 do 249 osób) w 2020 r. było 3.

Na terenie Gminy Nowa Słupia przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 ha do 15 ha. Zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw nie sprzyja planowaniu produkcji rolnej towarowej.

Spadająca stopa bezrobocia, która na koniec grudnia 2020 roku, wyniosła:

- w Polsce 6,2%,
- w województwie świętokrzyskim 8,5%,
- w powiecie kieleckim 9,5%.

Tabela 3. Analiza SWOT sytuacji gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
<p style="text-align: center;"><u>Czynniki gospodarcze</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dysponowanie terenami o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych • Bardzo dobre powiązanie sieci drogowej oraz ich dobry stan • Bardzo dobrej jakości gleby (70% zaliczana jest do I-IV klasy bonitacyjnej), a wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej waha się w przedziale 71,0-80,0 pkt. (w skali 120,0 pkt. stosowanej przez JUNG Puławy) • Dobra infrastruktura techniczna i społeczna • Rosnąca ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy • Bardzo dobry stan zwodociągowania • Dobra baza sportowa • Niski poziom urbanizacji, niewielkie zanieczyszczenie środowiska naturalnego <p>Stworzenie warunków do inwestowania poprzez posiadanie przez Gminę terenów inwestycyjnych</p>	<p style="text-align: center;"><u>Czynniki gospodarcze</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczne skanalizowanie gminy • Słabo opłacalne rolnictwo o niskiej przeciętnej powierzchni gospodarstw, mała ilość punktów skupu produktów rolnych, ich niska opłacalność

Szanse	Zagrożenia
<p><u>Czynniki gospodarcze</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spadająca liczba osób bezrobotnych • Rozwój sieci gazowej • Rozwój turystyki • Rozwój sieci internetowej • Modernizacja rolnictwa • Rozwój agroturystyki • Rozwijająca się baza gastronomiczna	<p><u>Czynniki gospodarcze</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Deficyt wód podziemnych • Zaśmiecanie terenów zielonych • Niska dochodowość produkcji rolnej

Źródło: Opracowanie własne

4. Kluczowe wyzwania

Do głównych wyzwań rozwojowych Miasta i Gminy Nowa Słupia należą:

- podniesienie atrakcyjności zamieszkania na terenie gminy, szczególnie dla ludzi młodych (w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym);
- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów gminy do generowania opłacalnych działalności gospodarczych;
- zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa);
- zachowanie i poprawa walorów środowiskowych istotnych z punktu widzenia życia mieszkańców, działalności rolniczej oraz rozwoju turystyki;
- budowanie kultury współpracy (zamiast konkurencji) sprzyjającej podnoszeniu efektywności działań (w tym współpracy instytucjonalnej).

II Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Część projekcyjna strategii została wypracowana w trybie partycypacyjno-eksperyckim. Formułując wizję i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu. Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie. Powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania. Na ostateczny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały atuty obszaru, ale i istniejące luki i potrzeby interwencji;
- opinie mieszkańców na temat tego w jakim otoczeniu chcieliby żyć i jakie aspekty wymagają istotnych i pilnych zmian;
- wnioski z dyskusji prowadzonych podczas spotkań z sołtysami, Radnymi.

Wizja

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** określona została wizja Miasta i Gminy Nowa Słupia w 2030 roku

Gmina Nowa Słupia do 2030 roku osiąga pozycję regionalnego lidera w dziedzinie turystyki i rekreacji oraz warunków do życia mieszkańców poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych realizowanych przy współudziale Partnerów społecznych.

Misja

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. W Strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości.

Określenie misji gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy ze względu na jej rolę i zasadnicze funkcje, jakie ma ona spełniać na rzecz społeczności gminnej i otoczenia gminy.

Misją Gminy Nowa Słupia jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez wykonanie zadań publicznych z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów oraz wspieraniem tworzenia aktywnego ośrodka gospodarczego, kulturowego i turystyczno-rekreacyjnego.

Cele strategiczne

Wizja rozwoju gminy będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiągnięciu 5 celów strategicznych. Zostały one sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potencjałów. Zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów jest w dużej mierze komplementarny i stanowi jeden z wymiarów zintegrowanego podejścia do kształtowania polityki rozwoju obszaru gminy. Kierunki działań wszystkich celów strategicznych **dotyczą obszaru Miasta i Gminy Nowa Słupia.**

Ryc. 1. Schemat wizji i celów strategicznych

Źródło: opracowanie własne

Poniższe cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne służą osiągnięciu misji Gminy. Cele strategiczne określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie. Przypisane im cele operacyjne wyznaczają kierunki działań, co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji rozwoju gminy.

Cele strategiczne i operacyjne związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów gminy, w tym również zasobów będących w posiadaniu sektora prywatnego oraz pozarządowego.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cel strategiczny	Wymiar/y	Cele operacyjne
1. Rozwój kapitału społecznego	społeczny/ gospodarczy	1, 2, 3, 4
2. Konkurencyjna Gmina Nowa Słupia – rozwój lokalnej gospodarki i wzrost znaczenia lokalnych produktów	gospodarczy	4, 9
3. Gmina Nowa Słupia – perłą turystyczną województwa świętokrzyskiego	przestrzenny/gospodarczy	4, 9
4. Poprawa jakości infrastruktury technicznej	przestrzenny	1, 5, 7, 8, 10
5. Zielona Gmina Nowa Słupia	przestrzenny	6

Wymiar społeczny:

Cel operacyjny nr 1: „Zwiększenie jakości służby zdrowia”

Cel operacyjny nr 2: „Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych”

Cel operacyjny nr 3 „Rozwój usług informatycznych na terenie gminy”

Wymiar gospodarczy:

Cel operacyjny nr 4: „Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy”

Wymiar przestrzenny:

Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”

Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”

Cel operacyjny nr 7: „Poprawa jakości infrastruktury drogowej”

Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”

Cel operacyjny nr 9 „Wzrost potencjału Gminy Nowa Słupia w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego”

Cel operacyjny nr 10 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Miasta Nowa Słupia i miejscowości Rudki”

III Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty

Prace nad wyłonieniem projektów

Proces definiowania projektów pozwolił przejść od fazy diagnostycznej (jakimi potencjałami dysponuje gmina i z jakimi wyzwaniem musi się zmierzyć) po opisanie ogólnych założeń projektów (jakie działania należy podjąć). Proces ten przeprowadzony został w kilku etapach:

- Refleksja na temat problemów, potrzeb i potencjałów prowadzona była głównie w fazie diagnostycznej. Informacje w tym zakresie pozyskiwane były poprzez analizę danych statystycznych, dyskusję podczas spotkań, konsultacje społeczne poprzez publikowanie roboczych wersji Diagnozy oraz Strategii. Powyższe formy interakcji z mieszkańcami pozwoliły na określenie dziedzin wymagających podjęcia szczególnej interwencji oraz zidentyfikowanie konkretnych (choć jeszcze bardzo ogólnych) pomysłów realizacyjnych.
- Zgłaszanie wstępnych propozycji projektowych przez mieszkańców, Radnych, Sołtysów, pracowników Urzędu Miasta i Gminy.
- Analiza i ocena wstępnych propozycji projektowych pod kątem zgodności z zaproponowaną wizją i misją.

Kierunki działań

Cel operacyjny nr 1: „Zwiększenie jakości służby zdrowia”

Planowane kierunki działań:

1. Remont budynku oraz pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ w Nowej Słupi;
2. Wyposażenie budynków POZ w Nowej Słupi i Rudkach w nowszy sprzęt medyczny;
3. Rozbudowa budynku POZ w Nowej Słupi;
4. Rozwój e-usług zdrowotnych;
5. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów.

Cel operacyjny nr 2: „Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych”

Planowane kierunki działań:

1. Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne
2. Budowa żłobka i przedszkola w Nowej Słupi
3. Projekty edukacyjne szkół obejmujące:
  - zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty,
  - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
  - doradztwo zawodowe,
  - podnoszenie kwalifikacji nauczycieli,
  - rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK)
4. Świetlice środowiskowe jako element pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu
  5. Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i inne wyposażenie
  6. Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Miasta i Gminy w Nowej Słupi i budynku Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Rudkach
  7. Kształcenie kadr urzędniczych organizacja szkoleń
  8. Wsparcie dla seniorów:
    - usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym,
    - organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+,
    - posiłki z dowozem do domu,
    - pomoc sąsiedzka,
    - lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii,
    - rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach,
    - wprowadzenia „Karty Seniora” pozwalającej na korzystanie z obiektów i imprez organizowanych przez Gminę Nowa Słupia ze zniżką
  9. Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem:
    - wsparcie psychologiczne,
    - wsparcie zdrowotne,
    - kursy i doradztwo zawodowe,
    - staże zawodowe,
    - wsparcie w podjęciu zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

10. Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:
  - wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży,
  - zatrudnienie psychologów dziecięcych,
  - prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów,
  - warsztaty i doradztwo dla rodziców,
  - szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych.
11. Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę/przebudowę/ remont budynków remiz Ochotniczych Straży Pożarnych m.in. budowa remizy OSP Sosnówka.

Cel operacyjny nr 3: „Rozwój usług informatycznych na terenie gminy”

Planowane kierunki działań:

1. wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu Libra;
2. modernizacja serwerowni i sieci ETHERNET w Urzędzie Miasta i Gminy Nowa Słupia;
3. rozwój e-administracji (usług świadczonych cyfrowo).

Cel operacyjny nr 4: „Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy”

Planowane kierunki działań:

1. uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Serwis i Rudki;
2. wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy);
3. wspólny system promocji produktów lokalnych, promocja gospodarcza.

Cel operacyjny nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”

Planowane kierunki działań:

Projekty, które znajdują się w obszarach Aglomeracji Nowa Słupia i Rudki:

1. Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach: Rudki, Nowa Słupia
2. Remont ujęcia wody w miejscowości Cząstków
3. Wsparcie działań dotyczących gospodarki wodnej - ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.
4. Prowadzenie prac przeciwoerozyjnych oraz ochrona i odtworzenie oczek wodnych i mokradł.
5. Rozbudowa i przebudowa zbiornika małej retencji w Baszowicach.

Projekty, które znajdują się poza Aglomeracjami:

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

1. Budowa ok. 2000 mb wodociągu;
2. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Trzianka, Dębniak, Milanowska Wólka, Jeleniów, Paprocice;
3. Budowa oczyszczalni ścieków w msc. Paprocice;
4. Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Skąły, Włochy.

Inwestycje dotyczące obszarów Aglomeracji jak i poza nimi:

- Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej.

W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Cel operacyjny nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”

Planowane kierunki działań:

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. świetlicy wiejskiej w Baszowicach i budynków OSP w Starej Słupi, Nowej Słupi i Mirocicach oraz Zespołu Szkół w Nowej Słupi;
2. Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania (ok. 10 km);
3. Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego;
4. Termomodernizacja budynków wielorodzinnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE;
5. Budowa farmy fotowoltaicznej pokrywającej zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo;
6. Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych;
7. Magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy;
8. Wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców.

W związku z planowanymi zadaniami związanymi z pracami termomodernizacyjnymi Gmina/Inwestorzy przed przystąpieniem do ich realizacji dokonają rozpoznania, czy w budynkach występują chronione gatunki zwierząt (ptaki/nietoperze). W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym. Jeżeli chronione gatunki będą występowały w rejonie prowadzenia prac, przed ich rozpoczęciem, może być konieczne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 142). Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki lub nietoperze, zostanie umożliwione im dalsze bytowanie lub zapewnione siedliska zastępcze. Realizując inwestycje związane z termomodernizacją budynków Gmina/Inwestorzy będą uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

Cel operacyjny nr 7: „Poprawa jakości infrastruktury drogowej”

Planowane kierunki działań:

- Rozbudowa i/lub modernizacja dróg:

Lp.	Drogi gminne	Długość odcinka ok.
1.	Poz. 1: Przebudowa dróg gminnych zlokalizowanych na dz. nr ewid. 881, 282, 274, 263, w miejscowości Skąły	831 mb
2.	Budowa drogi gminnej od ul. Kieleckiej na wysokości Agronomówki, przez drogę oznaczoną w ewid. gruntów jako działka 1841/1 do drogi oznaczonej w ewid. gruntów jako działka 1217/6 położonej w obrębie Nowa Słupia.	ok.700m
3.	Przebudowa ulicy Słonecznej w miejscowości Rudki zlokalizowanej na działkach nr ewid. 212/7, 212/10, 212/18, 212/19, 580/2, 212/15, 213/7, 234, 229/2, 239.	383 mb
4.	Przebudowa drogi gminnej nr 352064T w miejscowości Jeziorko, zlokalizowanej na działkach nr ewid. 342, 321 w miejscowości Jeziorko.	689 mb
5.	Przebudowa dróg gminnych nr 352010T (Hucisko) oraz nr 352006 T (Mirocice)	2400 mb
7.	Rozbudowa drogi wewnętrznej w msc. Dębno (dz. nr ewid. 215, 163).	1068 mb
8.	Budowa drogi wewnętrznej w msc. Wólka Milanowska (dz. nr ewid. 167/2)	720 mb
9.	Przebudowa drogi gminnej nr 352008T w msc. Trzcianka (dz. nr ewid. 59).	890 mb
10.	Budowa drogi wewnętrznej od drogi powiatowej nr 0599T w kierunku lasu w msc. Dębno.	500 mb
11.	Budowa drogi wewnętrznej od drogi gminnej 352044T do pól uprawnych w msc. Wólka Milanowska.	164 mb
12.	Rozbudowa drogi wewnętrznej od drogi gminnej 352075T Rudki ul. Spółdzielcza w kierunku drogi wewnętrznej ul. Kościelnej dł.ok.330mb; dz.nr.589/1,591,592,645/4,647/1	296 mb
13.	Rozbudowa drogi gminnej, zlokalizowanej na dz. nr ewid. 99 obręb Stara Słupia w kierunku oczyszczalni.	690 mb
14.	Budowa łącznika drogi gminnej nr 352061T (dz. nr ewid. 429 obręb Sosnówka) z drogą gminną nr 352062T (dz. nr ewid. 476 obręb Sosnówka).	190 mb
15.	Rozbudowa drogi gminnej przy cmentarzu w msc. Nowa Słupia – odcinek od drogi wojewódzkiej DW756 do drogi wojewódzkiej DW751.	450 mb
16.	Budowa drogi gminnej – ul. Kwiatowa w msc. Nowa Słupia.	750 mb
17.	Rozbudowa drogi łącznika drogi gminnej nr 352005 T (dz. nr ewid. 152 obręb Serwis) z drogą gminną nr 352041T (dz. nr ewid. 79 obręb Serwis)	820 mb
18.	Przebudowa drogi wewnętrznej ul.Łazy od ronda -I Etap	ok 261 mb
19.	Przebudowa drogi wewnętrznej ulicy Ogrodowej w msc. Nowa Słupia.	252 mb
20.	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej niezbędnej do	ok.1300 mb

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Lp.	Drogi gminne	Długość odcinka ok.
	remontu drogi dojazdowej do pól, zlokalizowanej na działce nr ewid. 61, 120/2 obręb Bartoszowiny.	
Drogi powiatowe		Długość odcinka ok.
1.	Rozbudowa drogi powiatowej DP0634T – od skrzyżowania z DW751 do DP0635T w miejscowości Stara Słupia”.	1 km 215 mb
2.	Rozbudowa drogi powiatowej DP 0633 T – od skrzyżowania z DP0634T w miejscowości Cząstków do skrzyżowania z DG352014T w miejscowości Skały”.	3 km 143 mb

Modernizacja dróg wewnętrznych/dróg dojazdowych do pól:

1. podsypywanie dróg kruszywem, poprawa jakości nawierzchni dróg we wszystkich miejscowościach gminy, gdzie jest to niezbędne m.in. Stara Słupia, Cząstków, Rudki ul. Kolejowa, Jeleniów, Pokrzywianka;
2. utwardzenie dróg dojazdowych do pól we wszystkich miejscowościach gminy.

Inne w obszarze infrastruktury drogowej:

1. Przebudowa przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej 756 w miejscowości Serwis

Cel operacyjny nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”

Planowane kierunki działań:

1. Modernizacja i/lub rozbudowa istniejącego budynku PSZOK w Rudkach
  - budowa w ramach PSZOK centrum napraw i ponownego użycia,
  - budowa wiaty magazynowej nad kontenerami i pojemnikami,
  - budowa części informacyjno-edukacyjnej - stworzenie ścieżki edukacyjnej,
  - przebudowa lub utwardzenie drogi dojazdowej do PSZOK,
2. Dopuszaenie obecnego PSZOK w Rudkach m.in.
  - zakup wagi najazdowej o dużym tonażu,
  - zakup komputera i oprogramowania do obsługi PSZOK, w tym wprowadzenie tzw. „paszportów odpadowych” – kart magnetycznych dla właścicieli nieruchomości chcących korzystać z PSZOK,
  - zakup pojemników i kontenerów na odpady,
  - zakup myjki do mycia i dezynfekcji pojemników,
  - wymiana monitoringu.
3. Zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców (pojemniki 120l, 240l i 1100l, w tym zakup specjalnych pojemników na bioodpady), zakup przydomowych kompostowników,
4. Działalność edukacyjna z zakresu gospodarowania odpadami – kampanie edukacyjne

Cel operacyjny nr 9 „Wzrost potencjału Gminy Nowa Słupia w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego”

Planowane kierunki działań:

1. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia – Dębniak;
2. Budowa ciągu pieszo-rowerowego jednostronnego w ciągu DW 751 (Dąbrowa Górna- Mirocice);
3. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w Baszowicach z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo;
4. Promocja gminy w regionie;
5. Remont obiektu zabytkowego „Opatówka”;
6. Doposażenie świetlic wiejskich;
7. Budowa i doposażenie świetlicy wiejskiej w Bartoszowinach;
8. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci;
9. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki;
10. Remont i rozbudowa Centrum Kulturowo-Archeologicznego;
11. Utworzenie terenów rekreacyjnych przy Centrum Kulturowo-Archeologicznym i Parku Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich „Łysa Góra” z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo;
12. Budowa południowej drogi dojazdowej do PDGŚ „Łysa Góra”, CK-A i Muzeum;
13. Utworzenie miejsc parkingowych obsługujących ruch turystyczny;
14. Budowa wieży widokowej w miejscowości Skąty na działce nr ewid. 225 z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo;
15. Renowacja obiektów zabytkowych wraz z przebudową i wyposażeniem obiektów infrastruktury kulturalnej na obszarze gmin Gór Świętokrzyskich (w ramach inwestycji zostanie przebudowane m.in. poddasze Domu Kultury w Rudkach).

Cel operacyjny nr 10 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Miasta Nowa Słupia i miejscowości Rudki”

Planowane kierunki działań:

1. Rewitalizacja Miasta Nowej Słupi
  - a) Modernizacja wraz z przebudową infrastruktury towarzyszącej ul. Świętokrzyskiej – utworzenie deptaka. – zadanie dominujące,
  - b) Renowacja zabytkowego obiektu „Opatówka”,
  - c) Poprawa estetyki i funkcjonalności oraz zwiększenie potencjału turystycznego Powiatowego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Chęcinach – Filia nr 4 w Nowej Słupi – poprzez modernizację infrastruktury – projekt powiatu Kieleckiego

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- d) Budowa parkingu przy cmentarzu w Nowej Słupi oraz budowa drogi od DW 756 Starachowice-Nowa Słupia – Łągów-Szydłów-Stopnica do DW 751Suchednów -Bodzentyn-Nowa Słupia-Ostrowiec Świętokrzyski.
  - e) Budowa Przedszkola i Żłobka w Nowej Słupi,
  - f) Budowa Północnej Obwodnicy przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach wraz z rewitalizacją Rynku w Nowej Słupi,
  - g) Budowa chodnika w ciągu ul. Szkolnej w Nowe Słupi wraz z przejściem dla pieszych w pobliżu szkoły wraz z budową dodatkowych miejsc parkingowych przy szkole,
  - h) Budowa tężni solankowej w Nowej Słupi,
  - i) Budowa skateparku wraz z ogrodami sensorycznymi w Nowej Słupi.
2. Rewitalizacja miejscowości Rudki

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Tabela 4. Cele operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
<p>1 Zwiększenie jakości służby zdrowia</p>	<p>1 Remont budynku oraz pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ w Nowej Słupi 2 Wyposażenie budynków POZ w Nowej Słupi i Rudkach w nowszy sprzęt medyczny 3 Rozbudowa budynku POZ w Nowej Słupi 4 Rozwój e-usług zdrowotnych 5 Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla Seniorów.</p>	<p>1 Polepszenie jakości usług zdrowotnych świadczonych na terenie gminy, w tym e-usług. 2 Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych.</p>	<p>Liczba wyremontowanych budynków POZ - 1 Liczba wdrożonych projektów z zakresu e-usług zdrowotnych – 1 Liczba POZ wyposażonych w nowoczesny sprzęt medyczny – 2 Liczba wykonanych zabiegów rehabilitacji (zwłaszcza dla Seniorów) – ok. 200/rocznie</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.3 Infrastruktura ochrony zdrowia Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</p>
<p>2 Zwiększenie liczby przedsięwzięć społecznych, edukacyjnych i sportowych</p>	<p>1 Remonty i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne 2 Budowa żłobka i przedszkola w Nowej Słupi 3 Projekty edukacyjne szkół obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia pozalekcyjne, w tym przygotowujące do egzaminów ósmoklasisty, • wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, • wsparcie w obszarze edukacji włączającej, • doradztwo zawodowe, • podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, • rozwijanie kompetencji kluczowych w szczególności cyfrowych (zajęcia z wykorzystaniem TIK) <p>4 Świetlice środowiskowe jako element pomocy Rodzinom w codziennym funkcjonowaniu 5 Zakup sprzętu dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym samochodów bojowych i inne wyposażenie 6 Poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej m.in. w Urzędzie Miasta i Gminy w Nowej Słupi i budynku Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Rudkach</p>	<p>1 Szkoły na terenie gminy są wyremontowane oraz doposażone w nowoczesny sprzęt i wyposażenie. 2 Powstaje żłobek na terenie gminy. 3 Szkoły realizuje projekty podnoszące kompetencje kluczowe uczniów. 4 Przy szkołach działają świetlice środowiskowe skierowane do rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych takim wykluczeniem. 5 Jednostki OSP są dobrze wyposażone. 6 Budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. 7 Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy stale podnoszą</p>	<p>Liczba wyremontowanych szkół – 5 Liczba doposażonych szkół – 8 Liczba zrealizowanych projektów w zakresie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych z wykorzystaniem TIK – 5 Liczba funkcjonujących świetlic środowiskowych przy szkołach – 5 Liczba doposażonych jednostek OSP – 3 Liczba budynków, w których nastąpiła poprawa dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami w budynkach użyteczności publicznej – 4 Liczba projektów z zakresu kształcenia kadr urzędniczych – 1 Liczba projektów zrealizowanych na rzecz wsparcia dla seniorów – 2 Liczba działających Klubów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+ - 2 Liczba wprowadzonych kart dla seniora – 1 Liczba projektów skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - 2</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna oraz priorytet 8 i 9 EFS w ramach RPO WŚ 2021-2027 Krajowy Plan Odbudowy (KPO) Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Środki różnych fundacji i stowarzyszeń.</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<p>7 Kształcenie kadr urzędniczych organizacja szkoleń</p> <p>8 Wsparcie dla seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym, • organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dzienny Dom Senior+, • posiłki z dowozem do domu, • pomoc sąsiedzka, • lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii, • rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach, • wprowadzenia „Karty Seniora” pozwalającej na korzystanie z obiektów i imprez organizowanych przez Gminę Nowa Słupia ze zniżką <p>9 Usługi społeczne skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem, m. in. z powodu: długotrwałego bezrobocia, braku motywacji do podjęcia pracy, niepełnosprawności, niskich kompetencji społecznych i zawodowych, a także osoby bierne zawodowo. W ramach usług społecznych planuje się kompleksową aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie psychologiczne, - wsparcie zdrowotne, - kursy i doradztwo zawodowe, - staże zawodowe, - wsparcie w podjęciu zatrudnienia. <p>10 Działania przeciwdziałające skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie roli szkoły w profilaktyce problemów psychologicznych dzieci i młodzieży, • zatrudnienie psychologów dziecięcych, 	<p>swoje kompetencje stanowiąc wzór dla innych JST.</p> <p>8 Gmina pomaga Seniorom poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wprowadzenie „Karty Seniora”</p> <p>9 MGOPS realizuje przedsięwzięcia nakierowane na pomoc osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym pomagając podopiecznym w ich usamodzielnieniu.</p> <p>10 Wybudowanie remizy dla OSP Sosnówka oraz przebudowa/remont innych obiektów OSP, które tego wymagają.</p> <p>11 Realizacja w szkołach projektów pomagającym dzieciom i młodzieży na ograniczenie negatywnych skutków związanych z nauką zdalną.</p>	<p>Liczba projektów przeciwdziałających skutkom COVID-19 wśród uczniów z uwagi na alienację i ograniczenie kontaktów społecznych w trakcie nauki zdalnej – 1</p> <p>Liczba wybudowanych/ przebudowanych/wyremontowanych budynków OSP – 3</p> <p>Liczba wybudowanych żłobków – 1,</p> <p>Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami – 10.</p>	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie terapii oraz zajęć grupowych i indywidualnych dla uczniów, • warsztaty i doradztwo dla rodziców, • szkolenia dla pedagogów i psychologów szkolnych. <p>11 Poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę/przebudowę/ remont budynków remiz Ochotniczych Straży Pożarnych m.in. budowa remizy OSP Sosnówka</p>			
<p>3 Rozwój usług informatycznych na terenie gminy</p>	<p>Planowane kierunki działań:</p> <p>1 wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu</p> <p>2 modernizacja serwerowni i sieci ETHERNET w Urzędzie Miasta i Gminy Nowa Słupia</p> <p>3 rozwój e-administracji (usług świadczonych cyfrowo)</p>	<p>1 Na terenie całej gminy działa system zdalnego odczytu wodomierzy.</p> <p>2 UMiG posiada zmodernizowaną sieć i serwerownię.</p> <p>3 UMiG świadczy większość swoich usług w sposób cyfrowy.</p>	<p>Liczba projektów mających na celu wymianę wodomierzy na system zdalnego odczytu – 1</p> <p>Liczba zmodernizowanych serwerowni i sieci ETHERNET w Urzędzie Miasta i Gminy Nowa Słupia – 1</p> <p>Liczba wdrożonych nowych e-usług dla mieszkańców – 10</p>	<p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)</p>
<p>4 Wsparcie przedsiębiorczości, rynku pracy</p>	<p>Planowane kierunki działań:</p> <p>1 uzbrojenie terenów inwestycyjnych w miejscowościach Serwis i Rudki</p> <p>2 wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy)</p> <p>3 wspólny system promocji produktów lokalnych, promocja gospodarcza</p>	<p>1 Na terenach inwestycyjnych Gminy Nowa Słupia prężnie działają firmy zatrudniając m.in. mieszkańców gminy.</p> <p>2 W gminie funkcjonuje nowoczesne rolnictwo z łańcuch dostaw do Klienta docelowego.</p> <p>3 Gmina szeroko promuje produkty lokalne.</p>	<p>Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych – 5 ha</p> <p>Liczba opracowanych wspólnych systemów promocji produktów lokalnych – 1</p> <p>Liczba projektów mających na celu wsparcia dla rolników ((m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy) – 1</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów z zakresu promocji gospodarczej i promocji produktów lokalnych - 1</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027</p> <p>Działanie 1.3 Promocja gospodarcza regionu i doradztwo dla MŚP</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>PROW 2021-2027</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
<p>5 Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej</p>	<p>Planowane kierunki działań: Projekty, które znajdują się w obszarach Aglomeracji Nowa Słupia i Rudki: 1 Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach: Rudki, Nowa Słupia 2 Remont ujęcia wody w miejscowości Cząstków Projekty, które znajdują się poza Aglomeracjami: 1 Budowa ok. 2000 mb wodociągu 2 Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Trzcianka, Dębniak, Milanowska Wólka, Jeleniów, Paprocice 3 Budowa oczyszczalni ścieków w msc. Paprocice 4 Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Skąty, Włochy Inwestycje dotyczące obszarów Aglomeracji jak i poza nimi: 1 Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej Pozostałe inwestycje: 1. Rozbudowa i przebudowa zbiornika małej retencji w Baszowicach.</p>	<p>1 W pełni skanalizowanie Aglomeracji Nowa Słupia i Rudki. 2 Uporządkowanie gospodarki wod-kan w kolejnych 7 miejscowościach: Trzcianka, Dębniak, Milanowska Wólka, Jeleniów, Paprocice, Włochy i Skąty. 3 Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej jak i kanalizacyjnej.</p>	<p>Liczba wybudowanych ujęć wody – 1 Liczba mb wybudowanego wodociągu – 2000 Liczba projektów nakierowanych na modernizację sieci wodociągowej – 3 Liczba wyremontowanych ujęć wody – 1 Liczba miejscowości, w których wybudowano sieć kanalizacyjną – 14 Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków – 3 Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – 1 Liczba miejscowości, w których wybudowano indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków – 2 Liczba projektów z zakresu rozbudowy monitoringu sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej – 1 Liczba rozbudowanych/ przebudowanych zbiorników małej retencji - 1</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.4 Infrastruktura wodno-ściekowa (dla aglomeracji) Działanie 2.3 Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym Działanie 2.6 Ochrona dziedzictwa i różnorodności biologicznej Krajowy Plan Odbudowy (KPO) dla inwestycji poza aglomeracjami Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p>
<p>6 Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii</p>	<p>Planowane kierunki działań: 1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. świetlicy wiejskiej w Baszowicach i budynków OSP w Starej Słupi, Nowej Słupi i Mirocicach oraz Zespołu Szkół w Nowej Słupi 2 Rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania (ok. 10 km)</p>	<p>1/ 6 budynków użyteczności publicznej zostało poddane termomodernizacji. 2/ Gmina posiada optymalną strukturę (ilość i jakość) oświetlenia ulicznego. 3/ Wybudowanie fermy fotowoltaicznej oraz magazynów energii -</p>	<p>Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji: 6 Liczba projektów nakierowanych na rozbudowę oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania – 2 Liczba projektów z zakresu modernizacji</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.1 Efektywność energetyczna Działanie 2.2 Zielona energia Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<p>3 Modernizacja istniejącego oświetlenia ulicznego.</p> <p>4 Termomodernizacja budynków wielorodzinnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE.</p> <p>5 Budowa farmy fotowoltaicznej pokrywającej zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo.</p> <p>6 Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych.</p> <p>7 Magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy.</p> <p>8 Wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców.</p>	<p>pokrywających zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej</p> <p>4/ Zdecydowana większość budynków użyteczności publicznej posiada PV.</p> <p>5/ Realizacja przez samorząd projektów parasolowych związanych z zakupem i montażem PV i innych elementów OZE na prywatnych budynkach mieszkańców.</p>	<p>istniejącego oświetlenia ulicznego - 2</p> <p>Liczba projektów z zakresu termomodernizacji budynków wielorodzinnych wraz z modernizacją kotłowni oraz montażem OZE – 2</p> <p>Liczba projektów z zakresu montażu instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych – 3</p> <p>Liczba wybudowanych magazynów energii elektrycznej – 2</p> <p>Liczba projektów parasolowych w zakresie OZE na budynkach mieszkalnych – 1.</p>	<p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>PROW 2021-2027</p>
<p>7 Poprawa jakości infrastruktury drogowej</p>	<p>Planowane kierunki działań: Rozbudowa i/lub modernizacja dróg:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa dróg gminnych zlokalizowanych na dz. nr ewid. 881, 282, 274, 263, w miejscowości Skały - 831 mb 2. Przebudowa drogi gminnej ok.700m od ul. Kieleckiej na wysokości Agronomówki, przez drogę oznaczoną w ewid. gruntów jako działka 1841/1 do drogi oznaczonej w ewid. gruntów jako działka 1217/6 położonej w obrębie Nowa Słupia. 3. Przebudowa ulicy Słonecznej w miejscowości Rudki (383 mb) zlokalizowanej na działkach nr ewid. 212/7, 212/10, 212/18, 212/19, 580/2, 212/15, 213/7, 234, 229/2, 239. 4. Przebudowa drogi gminnej nr 352064T w miejscowości Jeziorko o dł. 689 mb zlokalizowanej na działkach nr ewid. 342, 321 w miejscowości Jeziorko. 5. Przebudowa dróg gminnych nr 352010T (Hucisko) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyremontowanie, przebudowa, rozbudowa 14 454 mb dróg gminnych. 2. Rozbudowa 4358 mb dróg powiatowych. 3. Zdecydowana większość dróg dojazdowych do pól we wszystkich miejscowościach gminy jest utwardzona. 4. Przejście dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej 756 w miejscowości Serwis zostało przebudowane. 	<p>Liczba przebudowanych, rozbudowanych, dróg gminnych: 21</p> <p>Liczba zmodernizowanych dróg wewnętrznych/dojazdowych do pól – 200</p> <p>Liczba przebudowanych dróg powiatowych: 2</p> <p>Liczba przebudowanych przejść dla pieszych przy drogach wojewódzkich – 1</p>	<p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>PROW 2021-2027</p> <p>Środki Urzędu Wojewódzkiego Województwa Świętokrzyskiego</p> <p>Fundusz Samorządowych Dróg</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<p>oraz nr 352006 T (Mirocice) (łącznie długość 2400 mb)</p> <p>6. Rozbudowa drogi wewnętrznej w msc. Dębno (dz. nr ewid. 215, 163) o dł. 1068 mb</p> <p>7. Budowa drogi wewnętrznej w msc. Wólka Milanowska (dz. nr ewid. 167/2) o dł. 720 mb</p> <p>8. Przebudowa drogi gminnej nr 352008T w msc. Trzcianka (dz. nr ewid. 59) o dł. 890 mb</p> <p>9. Budowa drogi wewnętrznej od drogi powiatowej nr 0599T w kierunku lasu w msc. Dębno o dł. 500 mb</p> <p>10. Budowa drogi wewnętrznej od drogi gminnej 352044T do pól uprawnych w msc. Wólka Milanowska o dł. 164 mb</p> <p>11. Rozbudowa drogi wewnętrznej od drogi gminnej 352075T Rudki ul. Spółdzielcza w kierunku drogi wewnętrznej ul. Kościelnej dł.ok.330mb; dz.nr.589/1,591,592,645/4,647/1 o dł. 296 mb</p> <p>12. Rozbudowa drogi gminnej, zlokalizowanej na dz. nr ewid. 99 obręb Stara Słupia w kierunku oczyszczalni o dł. 690 mb</p> <p>13. Budowa łącznika drogi gminnej nr 352061T (dz. nr ewid. 429 obręb Sosnówka) z drogą gminną nr 352062T (dz. nr ewid. 476 obręb Sosnówka (o łącznej dł. 190 mb)</p> <p>14. Rozbudowa drogi gminnej przy cmentarzu w msc. Nowa Słupia – odcinek od drogi wojewódzkiej DW756 do drogi wojewódzkiej DW751 o łącznej dł. 450 mb</p> <p>15. Budowa drogi gminnej – ul. Kwiatowa w msc. Nowa Słupia o dł. 750 mb</p> <p>16. Rozbudowa drogi łącznika drogi gminnej nr 352005 T (dz. nr ewid. 152 obręb Serwis) z drogą gminną nr 352041T (dz. nr ewid. 79 obręb Serwis)</p>			

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<p>o łącznej dł. 820 mb</p> <p>17. Przebudowa drogi wewnętrznej ul. Łazy od ronda -I Etap (dł. ok. 261 mb)</p> <p>18. Przebudowa drogi wewnętrznej ulicy Ogrodowej w msc. Nowa Słupia (dł. 252 mb)</p> <p>19. Przebudowa drogi gminnej nr 352064T w miejscowości Jeziorki, zlokalizowanej na działkach nr. ewid. 342, 321 w miejscowości Jeziorko o dł. 680 mb</p> <p>20. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej niezbędnej do remontu drogi dojazdowej do pól, zlokalizowanej na działce nr ewid. 61, 120/2 obręb Bartoszowiny (łączna dł. ok. 1300 mb)</p> <p>Rozbudowa dróg powiatowych:</p> <p>1. Rozbudowa drogi powiatowej DP0634T – od skrzyżowania z DW751 do DP0635T w miejscowości Stara Słupia” o dł. 1215 mb</p> <p>2. Rozbudowa drogi powiatowej DP 0633 T – od skrzyżowania z DP0634T w miejscowości Cząstków do skrzyżowania z DG352014T w miejscowości Skały” o dł. 3143 mb</p> <p>Modernizacja dróg wewnętrznych/dróg dojazdowych do pól:</p> <p>1. podsypywanie dróg kruszywem, poprawa jakości nawierzchni dróg we wszystkich miejscowościach gminy, gdzie jest to niezbędne m.in. Stara Słupia, Cząstków, Rudki ul. Kolejowa, Jeleniów, Pokrzywianka</p> <p>2. Utwardzenie dróg dojazdowych do pól we wszystkich miejscowościach gminy.</p> <p>Inne w obszarze infrastruktury drogowej:</p> <p>1. Przebudowa przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej 756 w miejscowości Serwis</p>			

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
<p style="text-align: center;">8 Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami</p>	<p>Planowane kierunki działań:</p> <p>1 Modernizacja lub rozbudowa istniejącego budynku PSZOK w Rudkach</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa w ramach PSZOK centrum napraw i ponownego użycia, • budowa wiaty magazynowej nad kontenerami i pojemnikami, • budowa części informacyjno-edukacyjnej - stworzenie ścieżki edukacyjnej, • przebudowa lub utwardzenie drogi dojazdowej do PSZOK, <p>2 Dopuszaenie obecnego PSZOK w Rudkach m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakup wagi najazdowej o dużym tonażu, • zakup komputera i oprogramowania do obsługi PSZOK, w tym wprowadzenie tzw. „paszportów odpadowych” – kart magnetycznych dla właścicieli nieruchomości chcących korzystać z PSZOK, • zakup pojemników i kontenerów na odpady, • zakup myjki do mycia i dezynfekcji pojemników, • wymiana monitoringu. <p>3 Zakup pojemników na odpady komunalne dla mieszkańców (pojemniki 120l, 240l i 1100l, w tym zakup specjalnych pojemników na bioodpady), zakup przydomowych kompostowników,</p> <p>4 Działalność edukacyjna z zakresu gospodarowania odpadami – kampanie edukacyjne</p>	<p>1 PSZOK w Rudkach zostaje zmodernizowany i doposażony.</p> <p>2 Gmina oraz jej jednostki organizacyjne realizują projekty z zakresu edukacji ekologicznej (zwłaszcza wśród najmłodszych).</p> <p>3 Gmina posiada własne pojemniki na odpady przekazane mieszkańcom.</p>	<p>Liczba zmodernizowanych PSZOK – 1</p> <p>Liczba doposażonych PSZOK – 1</p> <p>Liczba projektów związanych z zakupem pojemników na odpady dla mieszkańców – 1</p> <p>Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej - 10</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 2.5 Gospodarowanie odpadami</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p>
<p style="text-align: center;">9 Wzrost potencjału Gminy Nowa Słupia w obszarze turystyki, kultury, dziedzictwa kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia – Dębniak 2. Budowa ciągu pieszo-rowerowego jednostronnego w ciągu DW 751 (Dąbrowa Górna- Mirocice) 3. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w Baszowicach z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. W wyniku realizacji szeregu inwestycji w infrastrukturę turystyczną nastąpił rekordowy wzrost osób odwiedzających Miasto i Gminę Nowa Słupia. 	<p>Liczba wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych – 2</p> <p>Liczba zagospodarowanych terenów wokół zbiornika wodnego – 1</p> <p>Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych – min. 2</p> <p>Liczba doposażonych świetlic wiejskich - 7</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027 Działanie 5.4 Infrastruktura w turystyce i kulturze Działanie 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT)</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<ol style="list-style-type: none"> 4. Promocja gminy w regionie 5. Remont obiektu zabytkowego „Opatówka” 6. Doposażenie świetlic wiejskich 7. Budowa i doposażenie świetlicy wiejskiej w Bartoszowinach 8. Poprawa stanu pomników i miejsc pamięci 9. Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, organizacja różnego rodzaju imprez typu dożynki. 10. Remont i rozbudowa Centrum Kulturowo-Archeologicznego. 11. Utworzenie terenów rekreacyjnych przy Centrum Kulturowo-Archeologicznym i Parku Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich „Łysa Góra” z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo. 12. Budowa południowej drogi dojazdowej do PDGŚ „Łysa Góra”, CK-A i Muzeum. 13. Utworzenie miejsc parkingowych obsługujących ruch turystyczny. 14. Budowa wieży widokowej w miejscowości Skały na działce nr ewid. 225 z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo 15. Renowacja obiektów zabytkowych wraz z przebudową i wyposażeniem obiektów infrastruktury kulturalnej na obszarze gmin Gór Świętokrzyskich (w ramach inwestycji zostanie przebudowane m.in. poddasze Domu Kultury w Rudkach). 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Teren wokół zbiornika w Baszowicach został zagospodarowany turystycznie. 3. „Opatówka” została w pełni wyremontowana i oddana do użytku. 4. Wybudowano 2 świetlice wiejskie (Baszowice, Dębno). 5. Przy Centrum Kulturowo-Archeologicznym i Parku Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich „Łysa Góra” utworzono tereny rekreacyjne. 6. Wybudowano wieżę widokową w miejscowości Skały. 7. Zespół Klasztorny na Św. Krzyżu przechodzi kolejne etapy rewitalizacji. 	<p>Liczba wybudowanych i doposażonych świetlic wiejskich – 2</p> <p>Liczba wyremontowanych pomników i miejsc pamięci - 5</p> <p>Liczba zorganizowanych międzygminnych imprez kulturalnych – 20</p>	<p>Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów</p> <p>Działanie 6.4 Rozwój Lokalny kierowany przez społeczność (EFRR)</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p> <p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>PROW 2021-2027</p>
<p>10 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Miasta Nowa Słupia i miejscowości Rudki</p>	<p>Planowane kierunki działań:</p> <p>1 Rewitalizacja Miasta Nowej Słupi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizacja wraz z przebudową infrastruktury towarzyszącej ul. Świętokrzyskiej –utworzenie deptaka. – zadanie dominujące, 2) Renowacja zabytkowego obiektu „Opatówka”, 	<p>1. Miasta Nowa Słupia po rewitalizacji stanowi wizytówkę gminy oraz perłę Gór Świętokrzyskich przyciągając do siebie</p>	<p>Powierzchnia zrewitalizowanych terenów – 10ha</p> <p>Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 3</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych - 2</p>	<p>RPO WŚ 2021-2027</p> <p>Działanie 6.2 Rewitalizacja miast</p> <p>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

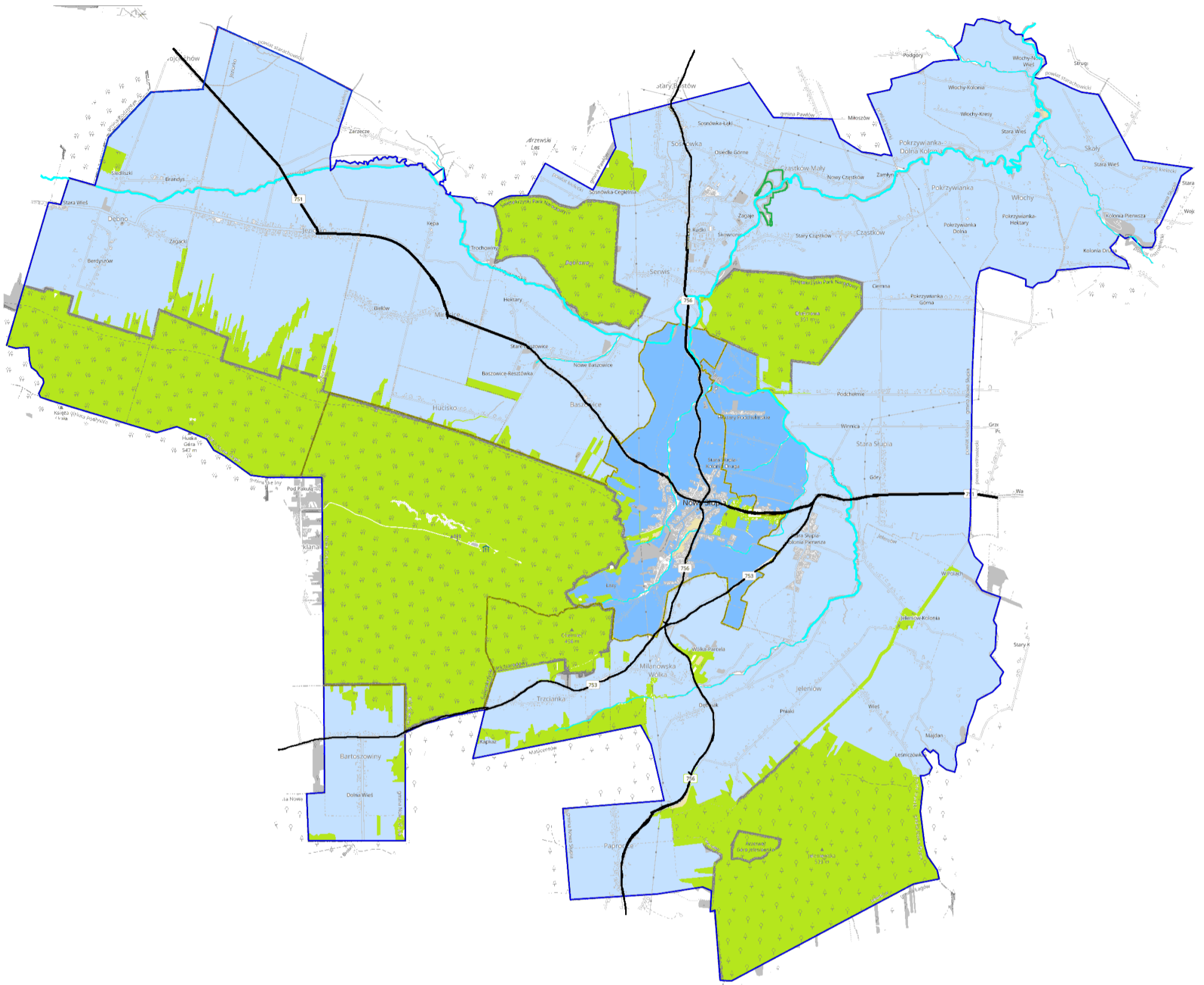
Cele operacyjne	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia	Źródła finansowania:
	<p>3) Poprawa estetyki i funkcjonalności oraz zwiększenie potencjału turystycznego Powiatowego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Chęcinach – Filia nr 4 w Nowej Słupi – poprzez modernizację infrastruktury – projekt powiatu Kieleckiego</p> <p>4) Budowa parkingu przy cmentarzu w Nowej Słupi oraz budowa drogi od DW 756 Starachowice-Nowa Słupia – Łągów-Szydłów-Stopnica do DW 751Suchednów -Bodzentyn-Nowa Słupia-Ostrowiec Świętokrzyski.</p> <p>5) Budowa Przedszkola i Żłobka w Nowej Słupi,</p> <p>6) Budowa Północnej Obwodnicy przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach wraz z rewitalizacją Rynku w Nowej Słupi.</p> <p>7) Budowa chodnika w ciągu ul. Szkolnej w Nowe Słupi wraz z przejściem dla pieszych w pobliżu szkoły wraz z budową dodatkowych miejsc parkingowych przy szkole,</p> <p>8) Budowa tężni solankowej w Nowej Słupi,</p> <p>9) Budowa skateparku wraz z ogrodami sensorycznymi w Nowej Słupi.</p> <p>2 Rewitalizacja miejscowości Rudki</p>	<p>rekordową liczbę turystów.</p> <p>2.</p> <p>3. Miejscowość Rudki zostaje zrewitalizowana.</p>		<p>Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych</p> <p>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji</p> <p>PROW 2021-2027</p>

źródło: opracowanie własne

IV Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy musi być opracowywana z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Tego rodzaju podejście wymusza konieczność planowania i jednoczesnego łączenia ze sobą zagadnień z różnych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej. Kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

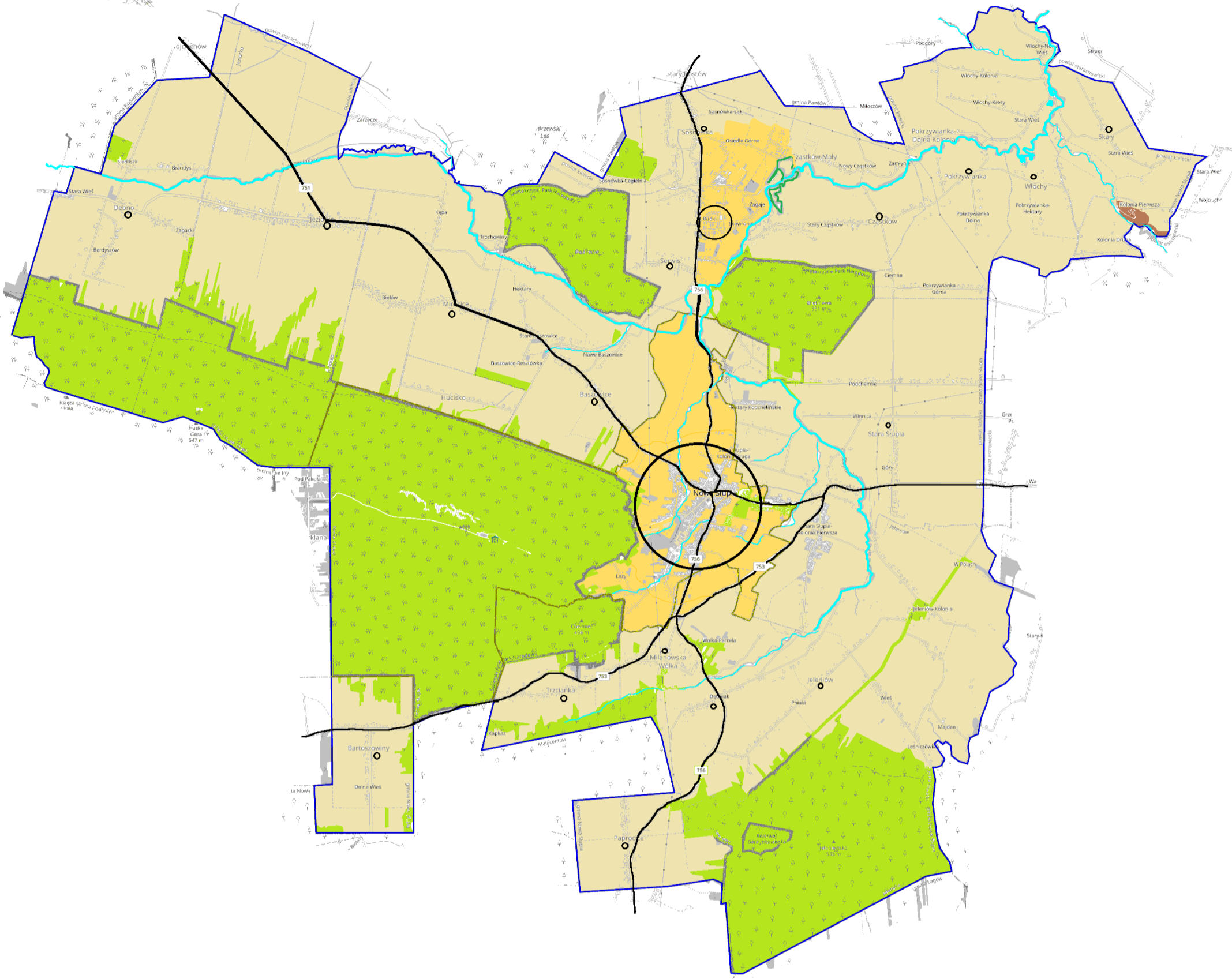
Mapa 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – podział administracyjny

źródło: opracowanie własne

Legenda: obszar miejski obszar wiejski drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751,
 główne drogi gminne granice sołectw wody
 lasy granice obszaru Gminy Nowa Słupia Dębno, Jeleniów – nazwy miejscowości

Mapa 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – gospodarowanie przestrzenią

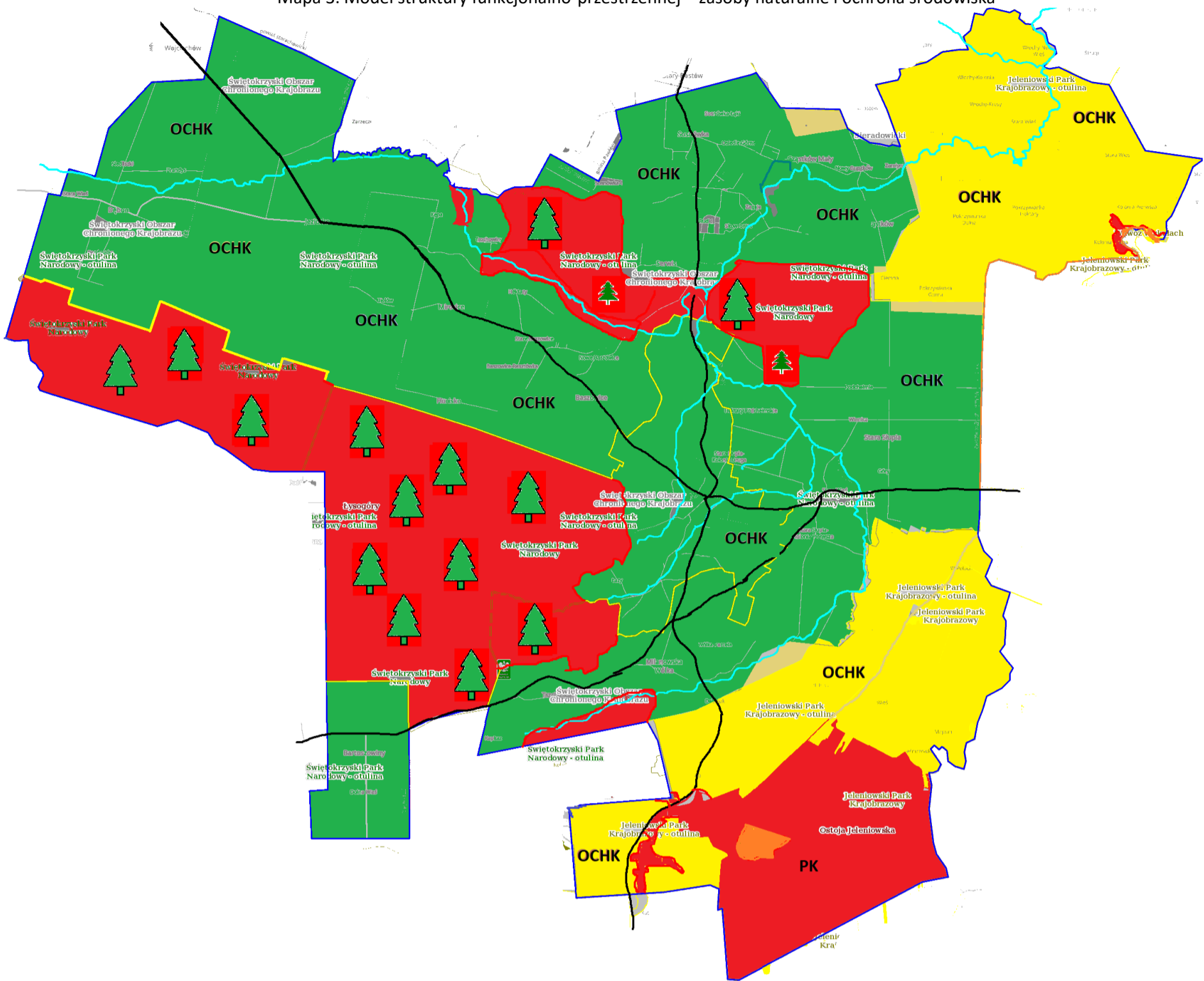

źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Funkcje terenu:** tereny zabudowane lasy wody obszar rolniczy
 obszary usługowe kamieniołom skały
- Układ transportowy:** drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751 główne drogi gminne, powiatowe
- Struktura osadnicza:** ośrodek centralny ośrodki lokalne granice obszaru Gminy Nowa Słupia
- Dębno, Jeleniów – nazwy miejscowości**

Mapa 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zasoby naturalne i ochrona środowiska

źródło: opracowanie własne

Legenda:

Obszary chronione: obszary NATURA 2000 ■ parki narodowe 🌲

parki krajobrazowe PK ■ OCHK obszar chronionego krajobrazu ■ rezerваты przyrody ■

przyrody pomniki 🏛️

Elementy zielonej infrastruktury: lasy ■

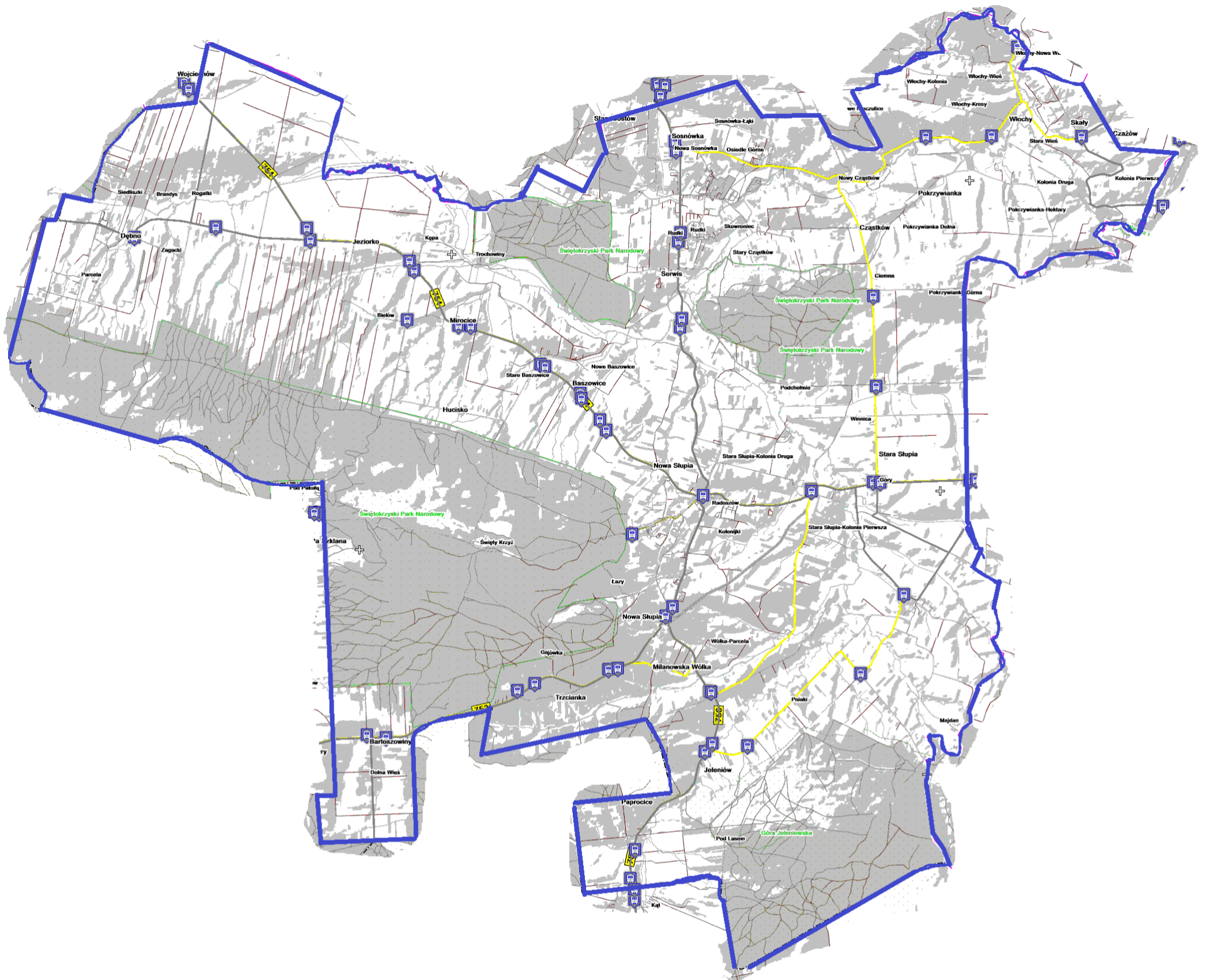
Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne ■ rzeki 🌊

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane ■ drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751 —

główna drogi gminne, powiatowe — granice sołectw —

granice obszaru Gminy Nowa Słupia — Dębno, Jeleniów – nazwy miejscowości

Mapa 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – komunikacja

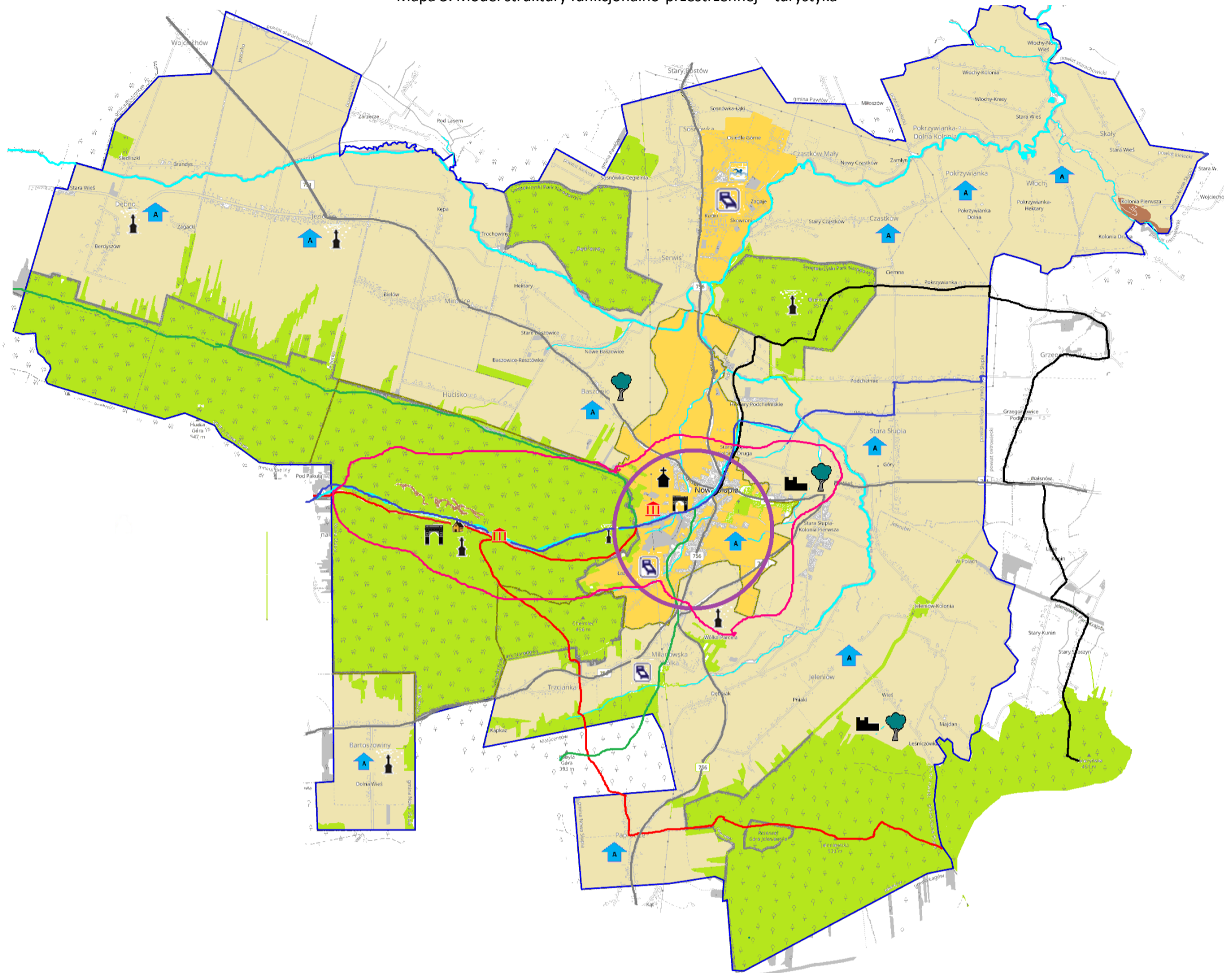

źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Infrastruktura drogowa drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751**
 pozostałe drogi gminne i powiatowe przystanek autobusowy
 granice obszaru Gminy Nowa Słupia **Dębno, Jeleniów** – nazwy miejscowości

Mapa 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – turystyka

źródło: opracowanie własne

Legenda:

Główne obszary i kompleksty turystyczno rekreacyjne:

obszar turystyczno rekreacyjny miejscowości turystyczne

Wybrane szlaki turystyczne: szlak zielony szlak czerwony szlak niebieski
Szlak czarny

muzeum infrastruktura sportowa i rekreacyjna hotele agroturystyka
pływnia Klasztor Misjonarzy Olatów Maryi Niepokalanej na Św. Krzyżu

pomniki obiekty zabytkowe kościoły zabytkowe pałace i dwory zabytkowe
zabytkowe parki

lasy obszary rolne obszary usługowe/ obszar miejski

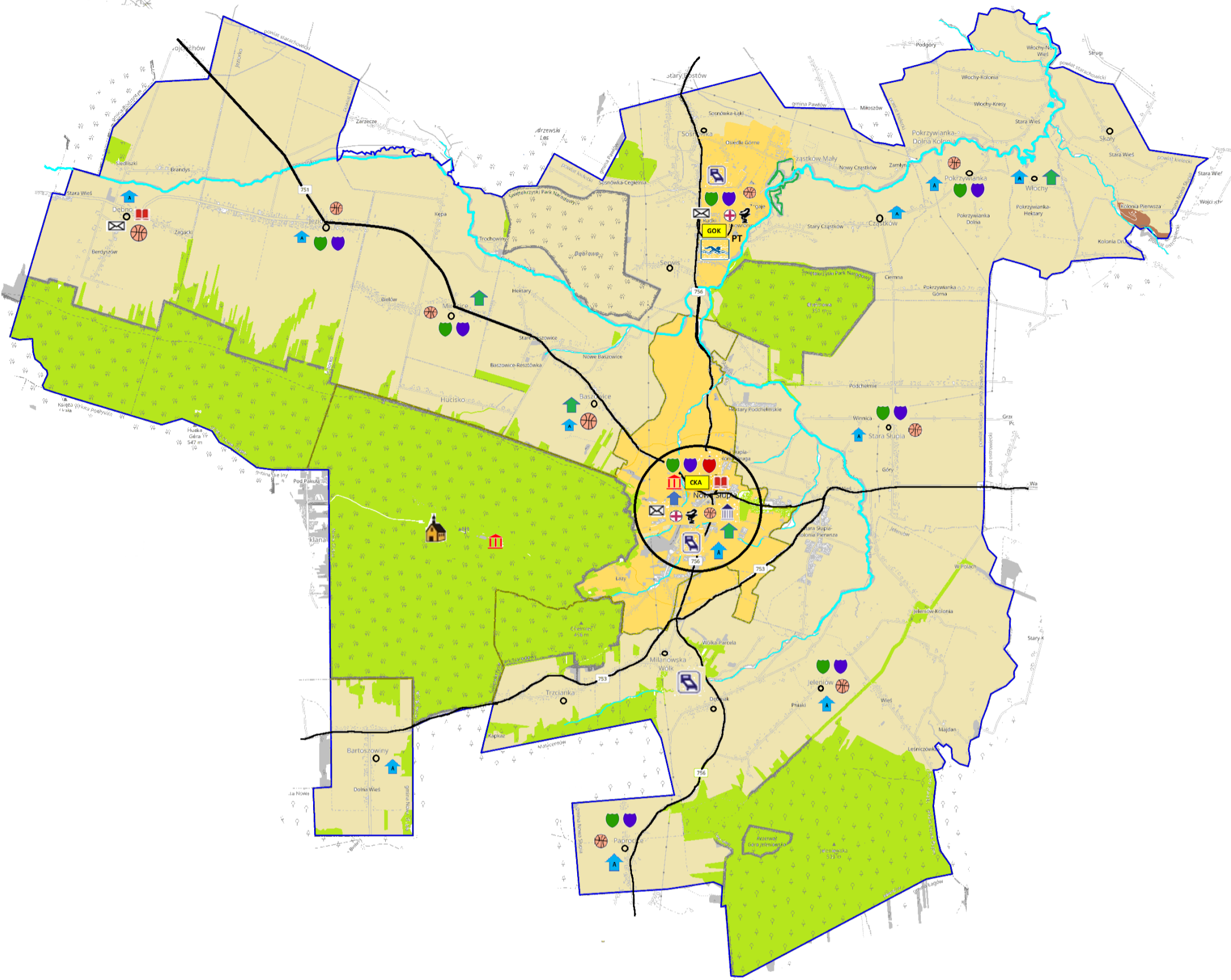
Elementy niebieskiej infrastruktury: zbiorniki wodne rzeki

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751

pozostałe drogi gminne i powiatowe granice sołectw

granice obszaru Gminy Nowa Słupia **Dębno, Jeleniów** – nazwy miejscowości

Mapa 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – ochrona zdrowia, opieka społeczna, usługi społeczne

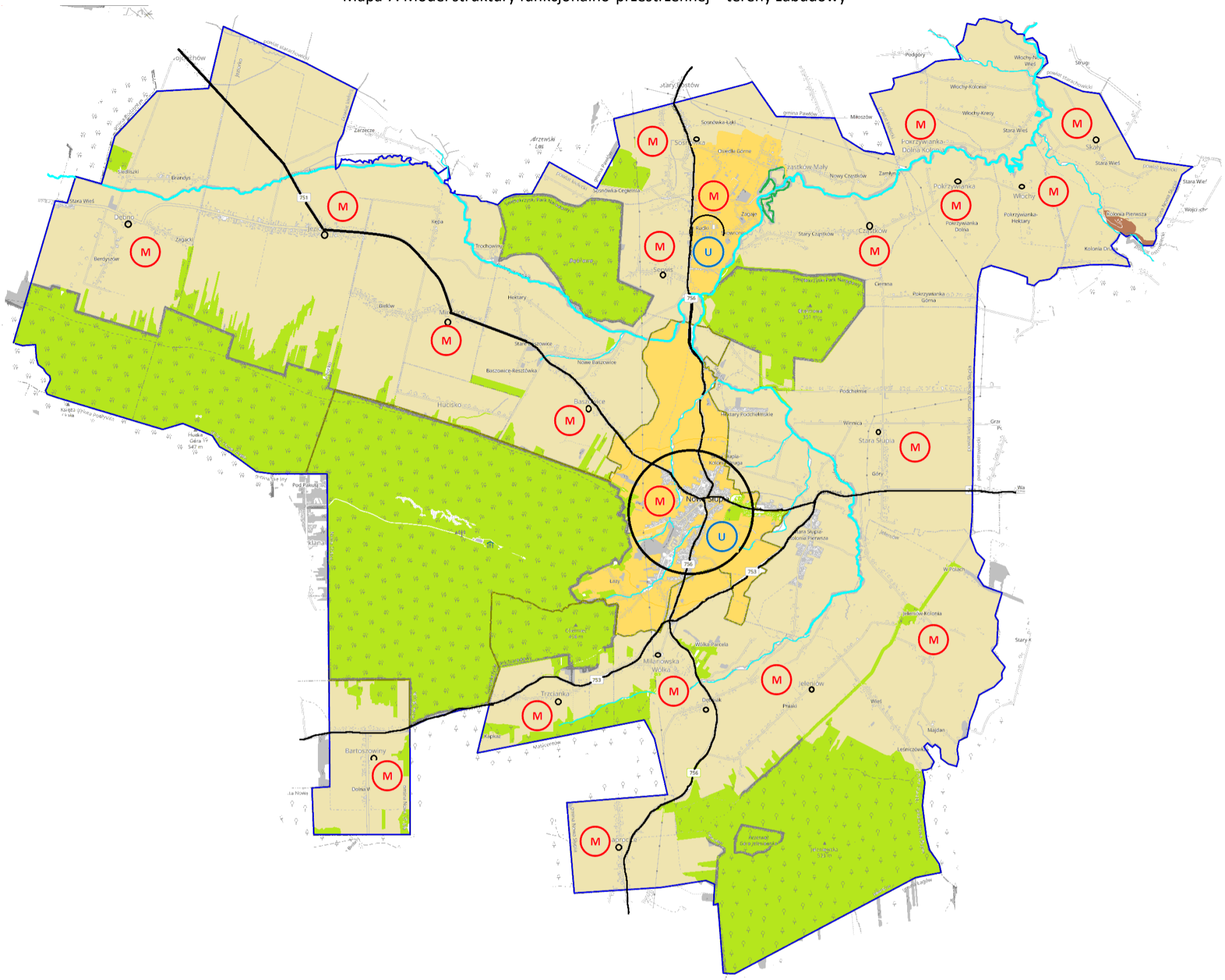
źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Ochrona zdrowia:** ośrodki zdrowia apteka
- Opieka społeczna:** Ośrodek Pomocy Społecznej
- Usługi społeczne:** przedszkola, szkoły podstawowe, licealne poczta
- Urząd Miasta i Gminy** Biblioteka Gminny Ośrodek Kultury
- Centrum Kulturalno -Archeologiczne muzeum
- infrastruktura sportowa i rekreacyjna świetlice wiejskie hotele
- Klasztor Misjonarzy Olatów Maryi Niepokalanej na Św. Krzyżu
- Agroturystyka Pływalnia PT – plac targowy
- Elementy niebieskiej infrastruktury:** zbiorniki wodne rzeki
- Infrastruktura uzupełniająca:** tereny zabudowane drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751
- pozostałe drogi gminne i powiatowe granice sołectw
- granice obszaru Gminy Nowa Słupia **Dębno, Jeleniów – nazwy miejscowości**

Mapa 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – tereny zabudowy

źródło: opracowanie własne

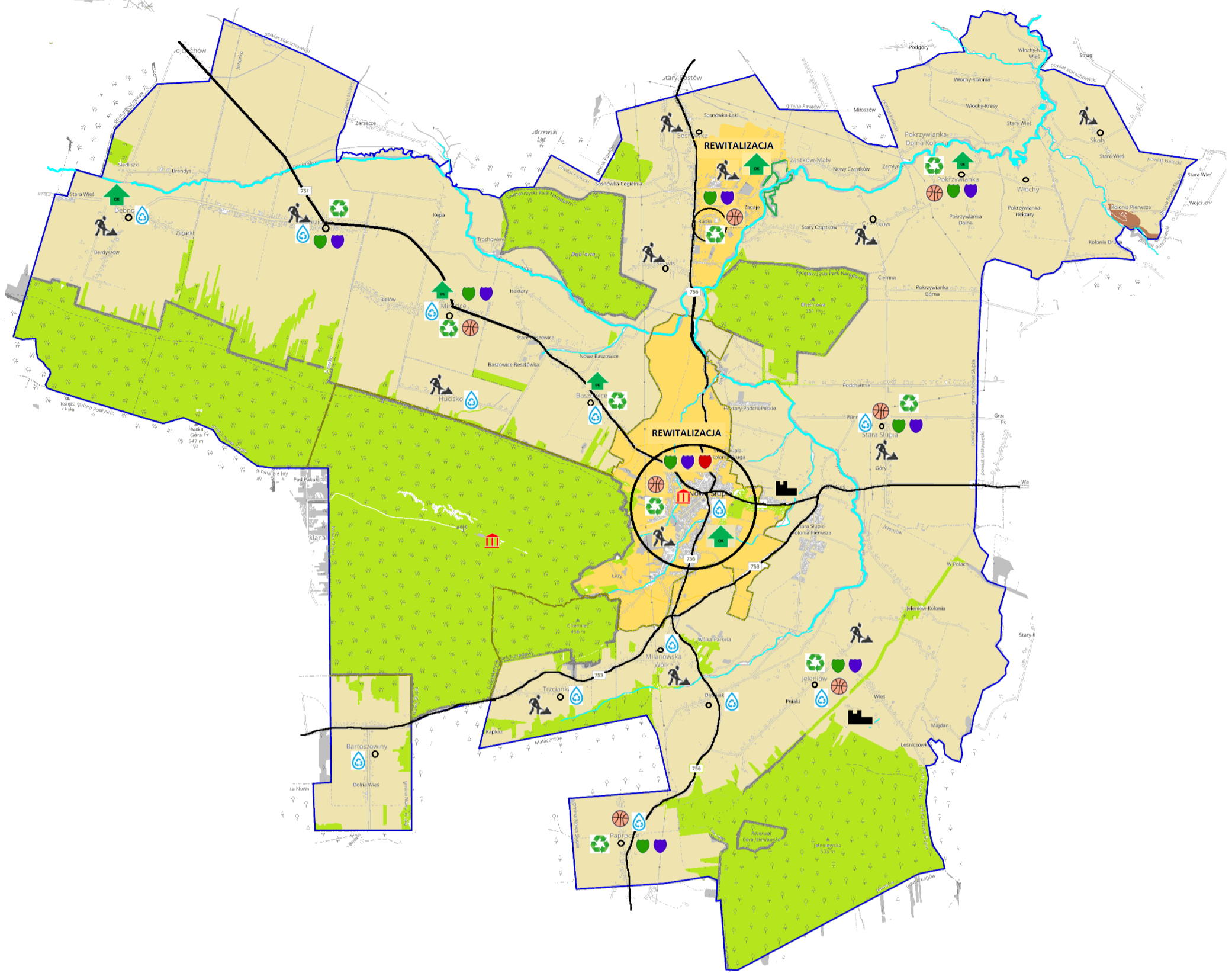
Legenda:

Teren zagospodarowania: tereny mieszkalne tereny zabudowy mieszkalnej i usług podstawowych
 tereny usługowe

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751
 główne drogi gminne i powiatowe lasy rzeki

granice obszaru Gminy Nowa Słupia **Dębno, Jeleniów** – nazwy miejscowości

Mapa 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – planowane kluczowe działania

źródło: opracowanie własne

Legenda:

W zakresie usług społecznych: modernizacja infrastruktury szkolnej, przedszkolnej
modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej

w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (budowa, rozbudowa, przebudowa)

w zakresie infrastruktury technicznej: termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym zastosowanie OZE

REWITALIZACJA – działania rewitalizacyjne obejmujące miasto Nowa Słupia i miejscowość Rudki

w zakresie infrastruktury drogowej **modernizacja (przebudowa) świetlicy wiejskiej i jej doposażenie** **zachowanie dziedzictwa kulturowego**

Infrastruktura uzupełniająca: tereny zabudowane drogi wojewódzkie nr 756, 753, 751
pozostałe drogi gminne i powiatowe granice sołectw

granice obszaru Gminy Nowa Słupia **Dębno, Jeleniów** – nazwy miejscowości

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej tzn. nie ma jednoznacznych obszarów intensywnej zabudowy mieszkaniowej. Większość wsi posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądanym ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacja zadań własnych).

Obecnie do najważniejszych determinantów warunkujących rozwój gminy należą:

- miejsko-wiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. W szczególności na terenie gminy wykształcił się ośrodek centralny – miasto Nowa Słupia, który jest miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy,
- typowa hierarchia sieci osadniczej – wynikająca z rozmieszczenia usług. Najwięcej usług funkcjonuje na terenie miasta Nowa Słupia oraz w miejscowości Rudki. Mieszkańcy gminy w zakresie załatwiania codziennych potrzeb w zakresie usług komercyjnych i publicznych w dużym stopniu uzależnieni są od w/w miejscowości (to w nich zlokalizowane są m.in. Urząd Miasta i Gminy, Ośrodki Zdrowia, itp.);
- zdecydowana większość miejscowości cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg, bez wykształcenia lokalnych centrów (wsie typu „ulicówka”). Miejscowości te zazwyczaj są także stosunkowo słabo wyposażone w zakresie usług. Podkreślić należy, że przy tego typu osadnictwie, nie ma w praktyce większego znaczenia liczba ludności poszczególnych miejscowości – bowiem przy braku koncentracji zabudowy, co ma miejsce w większości miejscowości, ludność ta jest stosunkowo silnie rozproszona w przestrzeni. Taki charakter zabudowy powoduje utrudnienia w sprawnej realizacji zadań samorządowych np. w zakresie budowy sieci kanalizacyjnej (wymóg przy projektach z dofinansowaniem unijnym wskaźnik koncentracji 120 osób/km sieci; 90 osób/km sieci na terenach cennych przyrodniczo),
- duża liczba małych miejscowości oznacza w praktyce brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mogą one działać tylko w niewielkiej ich liczbie, co oznacza, że mieszkańcy większości miejscowości muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania dla zaspokojenia podstawowych potrzeb;
- większość miejscowości posiada dobre warunki rozwoju rolnictwa,
- warunki fizyczno-geograficzne, są w dużym stopniu zróżnicowane – krajobraz gminy jest górzysty z przewagą lasów.

V Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowa Słupia.

Osiągnięcie określonych celów zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga prowadzenia zdecydowanej, świadomej i kompleksowej polityki przestrzennej obejmującej wszystkie dziedziny gospodarowania oraz systemy budujące te działania. Polityka ta powinna być nakierowana przede wszystkim na ochronę bezcennych wartości naturalnego środowiska, do których zaliczają się wartości krajobrazowe i kulturowe oraz zapewnienie niezbędnych uzasadnionych rezerw terenowych dla realizacji funkcji związanych z różnymi formami zabudowy. Obserwowana w ostatnich latach ekspansja zabudowy wiąże się z uruchomieniem szeregu niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym np. wzmoczoną penetracją terenu przez zwierzęta domowe, niekontrolowane zaśmiecanie, zmiany warunków siedliskowych szaty roślinnej, a przede wszystkim zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej terenu. Równocześnie z rozwojem funkcji mieszkaniowych i usługowych łączy się potrzeba realizacji układów komunikacyjnych służących ich obsłudze, co powoduje zwiększenie natężenia ruchu samochodowego, powodując tym samym wzrost zanieczyszczenia powietrza i pogorszenie klimatu akustycznego. Zmiany dotyczące struktury wizualnej spowodowane są głównie niedostosowaniem gabarytów budynków do skali przestrzeni. Intensywność przekształceń związanych z ekspansją zabudowy może okazać się znacząca, zwłaszcza dla bardziej wrażliwych komponentów środowiska. Negatywne skutki, szczególnie w zakresie „zamykania” terenów otwartych, mogą przynieść wznoszenie ogrodzeń nieruchomości niezabudowanych. Planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym, polega na sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ich realizacji w drodze podejmowania stosownych decyzji administracyjnych, dokonywaniu okresowych ocen ich aktualności, a także wprowadzaniu do ich ustaleń zmian gwarantujących tworzenie prawa miejscowego, umożliwiającego realizację bieżących celów społeczno-gospodarczych, zgodnie z oczekiwaniami społeczności lokalnej, przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i wymogów przepisów szczególnych.

Instrumentem wdrażania polityki przestrzennej w Gminie Nowa Słupia jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Słupia” wraz z uchwalonymi 2 zmianami.

Rekomendacje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Słupia*

1. Gminny system terenów chronionych tworzą na terenie gminy:

- tereny Świętokrzyskiego Parku Narodowego i jego otuliny,
- tereny Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny,
- rezerваты przyrody,
- pomniki przyrody,
- tereny zabytkowych parków podworskich wraz z drzewostanem o cechach pomnikowych,
- lasy ochronne.

Przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego w obrębie terenów chronionych gminy zgodne są z zasadami przyjętymi w planach ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego.

Dla w/w form ochrony przyjmuje się obowiązek respektowania istniejących zakazów i ograniczeń, służących ich ochronie oraz konieczność dokonywania uzgodnień ze stosownymi instytucjami.

2. Dla terenów położonych poza Świętokrzyskim Parkiem Narodowym oraz Jeleniowskim Parkiem Krajobrazowym w obrębie ich otulin w syntetycznym ujęciu określa się zasady ochrony środowiska dla:

- istniejących form geomorfologicznych,
- gleb,
- zasobów wodnych,
- ekosystemów leśnych oraz terenów zieleni urządzonej,
- ekosystemów nieleśnych, flory i fauny,
- powietrza.

3. Zasadniczymi elementami struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy o znaczeniu ponadlokalnym wymienić należy:

- rozbudowę systemu zaopatrzenia gminy w wodę i kanalizację (co stanowi element ponadgminnego programu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze kompleksu przyrodniczo-krajobrazowego Gór Świętokrzyskich),
- aktywizację gospodarczą korytarza drogi nr 756 Łagów – Nowa Słupia – Starachowice,
- rozwój turystyki przyjaznej dla środowiska,

4. Zakłada się rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy i utrzymuje istniejący układ terenów z preferencjami dla rozwoju przestrzennego miasta Nowa Słupia jako głównego ośrodka

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

dyspozycyjno-usługowego i gospodarczego. Określa się podstawowe funkcje poszczególnych miejscowości jak poniżej:

Tabela 5. Planowane funkcje poszczególnych miejscowości wg Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowa Słupia

Lp.	Miejscowość	Funkcja
1.	Nowa Słupia	gminny ośrodek dyspozycyjno-usługowy II stopnia o funkcjach obsługi ludności i produkcji rolnej, centralny ośrodek techniczno-gospodarczy gminy oraz obsługi ruchu turystycznego
2.	Bartoszewiny	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
3.	Baszowice	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
4.	Cząstków	produkcja rolna i mieszkalnictwo
5.	Dębno	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
6.	Dębniak	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
7.	Hucisko	produkcja rolna i mieszkalnictwo
8.	Jeleniów	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
9.	Jeziorko	ośrodek lokalny I stopnia o funkcjach obsługi ludności rolnej
10.	Milanowska Wólka	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
11.	Mirocice	produkcja rolna i mieszkalnictwo
12.	Pokrzywianka	produkcja rolna i mieszkalnictwo
13.	Paprocice	produkcja rolna i mieszkalnictwo
14.	Rudki	ośrodek lokalny I stopnia o funkcjach obsługi ludności rolnej
15.	Serwis	produkcja rolna i mieszkalnictwo
16.	Skały	produkcja rolna i mieszkalnictwo
17.	Sosnówka	produkcja rolna i mieszkalnictwo
18.	Stara Słupia	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
19.	Trzcianka	produkcja rolna i mieszkalnictwo + turystyka
20.	Włochy	produkcja rolna i mieszkalnictwo

źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowa Słupia, s. 40

5. Dla terenów gminy przyjmuje się następujące zasady kształtowania zabudowy:

- koncentracji nowych inwestycji mieszkalno–usługowych oraz produkcyjnych dla zmniejszenia społecznych kosztów ich realizacji oraz eksploatacji w obrębie granic dopuszczalnego rozwoju osadnictwa, wskazanych na mapie nr 2,
- wprowadzenia nowych zespołów zabudowy w obręb terenów ustalonych w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego w sposób nie prowadzący do gruntownych zmian historycznie ukształtowanego krajobrazu poszczególnych wsi i ich otoczenia,
- prowadzenia wyprzedzającego w stosunku do w/w inwestycji zbrojenia terenów (poza terenami zabudowy realizowanej w lokalizacjach nie mieszczących się w granicach dopuszczalnego rozwoju osadniczego),
- wspierania najlepszych przykładów konserwacji i adaptacji obiektów zabytkowych dla utrzymania charakterystycznych elementów układu urbanistycznego poszczególnych wsi,
- przywrócenia wysokiej wartości walorów architektoniczno-estetycznych wiejskim zespołom zabudowy zagrodowej i mieszkalnej w trakcie przeprowadzonych remontów i modernizacji,
- wdrażania zaleceń kształtowania nowej zabudowy oraz detalu architektonicznego w nawiązaniu do lokalnych tradycji wg zasad określonych w planach ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego,
- wyeliminowanie powtarzalnych, typowych rozwiązań architektonicznych na rzecz indywidualnie kształtowanych nowych obiektów zagrodowych, mieszkalnych i produkcyjno-usługowych oraz ich zespołów, uwzględniających specyfikę terenu i lokalne tradycje budowania.

6. Przedmiotem ochrony form przyrody nieożywionej w obszarze gminy są następujące obiekty geomorfologiczne:

- doliny rzek Pokrzywianki i Słupianki oraz Dobruchny a zwłaszcza ich przełomowe odcinki,
- lokalne układy wąwozów i jarów.

Celem ochrony w/w obiektów jest zachowanie ich w istniejącej postaci, uformowanej przez naturę.

7. Przedmiotem ochrony gleb są kompleksy glebowe o wysokiej bonitacji, zaś jej celem zachowanie występujących na terenie gminy jednostek podziałowych gleb i przeciwdziałanie ich degradacji. Dla realizacji tego celu zakłada się w szczególności:

- powstrzymanie procesów erozji głównie wodnej,
- ograniczenie odpływu powierzchniowego wód oraz zwiększenie naturalnej retencji, leśnej i glebowej,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- stosowanie w zależności od potrzeb wapnowania podstawowego lub zachowawczego dla podniesienia żyzności użytków rolnych.

8. Przedmiotem ochrony zasobów wodnych w obszarze gminy są następujące podstawowe obiekty hydrograficzne:

- rzeki, potoki, cieki wodne oraz ich bezpośrednie otoczenie,
- źródła i tereny źródłiskowe.

Celem ochrony w/w zasobów wodnych jest zachowanie obecnej struktury układu hydrograficznego, ukształtowanej w wyniku oddziaływania naturalnych procesów obiegu wody i skorygowanej antropogenicznie w nieznacznym stopniu.

Wskazany wyżej cel osiągnięty będzie poprzez realizację następujących zadań:

- kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidację lokalnych źródeł zanieczyszczenia wód na terenie gminy,
- ochronę źródeł i stref źródłiskowych rzek i potoków oraz ujęć wodnych,
- wspomaganie naturalnych procesów wzbogacania oraz samooczyszczania się rzek i potoków,
- budowę systemu małych zbiorników retencyjnych.

9. Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego gminy w jego ukierunkowaniu równie ważną rolę jak ochrona środowiska przyrodniczego pełnić będzie **ochrona środowiska kulturowego**.

Przedmiotem ochrony w tym zakresie są pojedyncze obiekty i zespoły obiektów zabytkowych, objęte rejestrem Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i wykazem zabytków gminnych, a zwłaszcza:

- zabytkowe założenia sakralne,
- założenia parkowo-dworskie, •
- historycznie ukształtowane układy zabudowy miejskiej i wiejskiej,
- pojedyncze obiekty zabytkowe,
- cmentarze,
- stanowiska archeologiczne.

Celem ochrony wartościowych dóbr kultury jest utrwalenie jej tożsamości i odrębności kulturowej oraz ochrona i rehabilitacja historycznie ukształtowanych zespołów zabytkowych lub pojedynczych obiektów. Dla ochrony tych wartości ustala się następujące działania i zasady:

- przeprowadzenie pełnej rewaloryzacji kompleksu klasztornej na Św. Krzyżu,
- utrzymanie oraz odnowa historycznie ukształtowanego układu urbanistycznego miasta Nowa Słupia,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- ochronę obszarów historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego gminy oraz rygorystyczne utrzymanie wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego granic urbanistycznego rozwoju miejscowości, skala i gabaryty wprowadzonych w obszar gminy obiektów nie może zdegradować jej walorów krajobrazowych,
- łączne rozwiązywanie problemów i sposobów ochrony oraz odnowy zabytkowych założeń parkowych oraz towarzyszących im zabytkowych układów zabudowy,
- ochronę stanowisk archeologicznych w obrębie rozpoznanych obszarów eksploracji archeologicznej.

10. Kierunki rozwoju terenów produkcji i usług

1. Aktywizacja gospodarcza wybranych terenów gminy wiąże się z przyjętymi celami jej rozwoju przestrzennego. Szczególne znaczenie w tej sferze mają:

- rozbudowa gminnego ośrodka dyspozycyjno-usługowego w mieście Nowej Słupi z utrzymaniem istniejącej sieci placówek usługowych oraz z możliwością wprowadzenia dodatkowych terenów usługowo-produkcyjnych,
- wprowadzenie uzupełniającego programu usług w lokalnych ośrodkach usługowych we wsiach Jeleniów oraz Rudki,
- powstanie obiektów produkcyjnych i usługowych we wsiach Rudki i Nowa Słupia i w otoczeniu drogi nr 751 Nowa Słupia – Ostrowiec (w tym związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym) oraz drogi nr 756 Nowa Słupia - Starachowice.

11. Kierunki rozwoju terenów turystyczno-wypoczynkowych

Studium zakłada aktywizację turystyczną terenów położonych w bezpośrednim otoczeniu Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz na terenie miasta Nowa Słupia, a także w otoczeniu Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, z zachowaniem zasad zagospodarowania strefy ochrony jego ekosystemu oraz ukształtowania atrakcyjnego ośrodka prezentacji i kultywowania tradycji dawnego ośrodka hutnictwa żelaza – dymarek w Nowej Słupi. W obszarze otulin obu w/w parków zakłada się:

- adaptację wybranych gospodarstw dla funkcji agroturystycznych z wyszukiwaniem atrakcyjnych form spędzania w nich wolnego czasu przez różne grupy odbiorców (w tym młodzieży, rodzin z małymi dziećmi, rencistów i emerytów) oraz aktywnym zagospodarowaniem najbliższego otoczenia w place zabaw, ścieżki zdrowia, pola campingowe i namiotowe, urządzone punkty widokowe, trasy spacerowe itp.,
- budowę wyspecjalizowanych ośrodków rekreacyjnych w eksponowanych lokalizacjach,
- budowę gminnego systemu ścieżek rowerowych,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- wspieranie działań na rzecz poprawy estetyki oraz rozbudowę terenów zielonych w obszarze wsi preferowanych do rozwoju turystyki i wypoczynku; możliwość wykorzystania dla sportów zimowych części terenów gminy.

12. Kierunki rozwoju produkcji rolnej i leśnej

1. Kierunki rozwoju produkcji rolnej uzależnione są od głębokiej restrukturyzacji całej bazy produkcyjnej rolnictwa indywidualnego, jaką dysponuje gmina w dostosowaniu do nowych wymogów rynkowych. Dogodne dla jego rozwoju warunki glebowe i klimatyczne, bliskość chłonnych rynków sugerują obok utrzymywania dotychczasowych form produkcji także wprowadzenie upraw sadowniczych i produkcji warzyw oraz produkcję mleka, powiązaną z hodowlą bydła. Zakłada się preferencje dla wzrostu produkcji i specjalizacji gospodarstw rolnych oraz kojarzenie tej działalności z rozwojem usług i przetwórstwa rolno-spożywczego, odpowiadających potrzebom gminy w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Towarzyszyć temu winny:

- stosowanie ułatwień dla rozwoju istniejących, indywidualnych gospodarstw rolnych rozwijających produkcję towarową oraz organizujących się w dobrowolne związki partnerskie,
- poprawa przetwórstwa i dystrybucji artykułów rolnych.
- stosowanie preferencji dla wprowadzania nowych gospodarstw rozwijających produkcję towarową i podejmujących specjalizację (również poza terenami budowlanymi, przy czym powinno się uwzględniać dogodny dojazd do pól oraz powiązanie z infrastrukturą techniczną wsi),
- wprowadzanie technologii przyjaznych dla środowiska oraz rozwój gospodarstw ekologicznych,
- tworzenie ośrodków wspomagających zarządzanie gospodarstwami,
- racjonalne zagospodarowanie istniejących i nie w pełni wykorzystanych terenów zainwestowania rolniczego w drodze ich restrukturyzacji oraz dostosowania do nowych potrzeb,
- poprawa struktury agrarnej i scalanie gruntów,
- poprawa zaopatrzenia wsi w wodę i odbudowa małej retencji z uwzględnieniem potrzeb produkcji rolnej oraz drobnego przetwórstwa rolnego,
- kompleksowa ochrona gruntów rolnych przed degradacją i nieuzasadnionym zainwestowaniem o nierolniczym charakterze.

2. Rozwojowi produkcji rolnej i związanej z nią sfery usług i przetwórstwa towarzyszyć będzie wprowadzenie w istniejące zespoły zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej odpowiednich obiektów

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

produkcyjnych i gospodarczych, a także ich realizacja na terenach dopuszczalnego rozwoju osadnictwa. W wyjątkowych przypadkach możliwa jest lokalizacja tych obiektów poza w/w strefą przy bardzo starannym wkomponowaniu w otoczenie z wprowadzeniem zieleni izolacyjnej.

3. Kierunki rozwoju produkcji leśnej określa się w planach urzędniowych gospodarstwa leśnego, zarządzanych przez Nadleśnictwo w Łagowie. Ich wdrażaniu powinny towarzyszyć także m.in.:

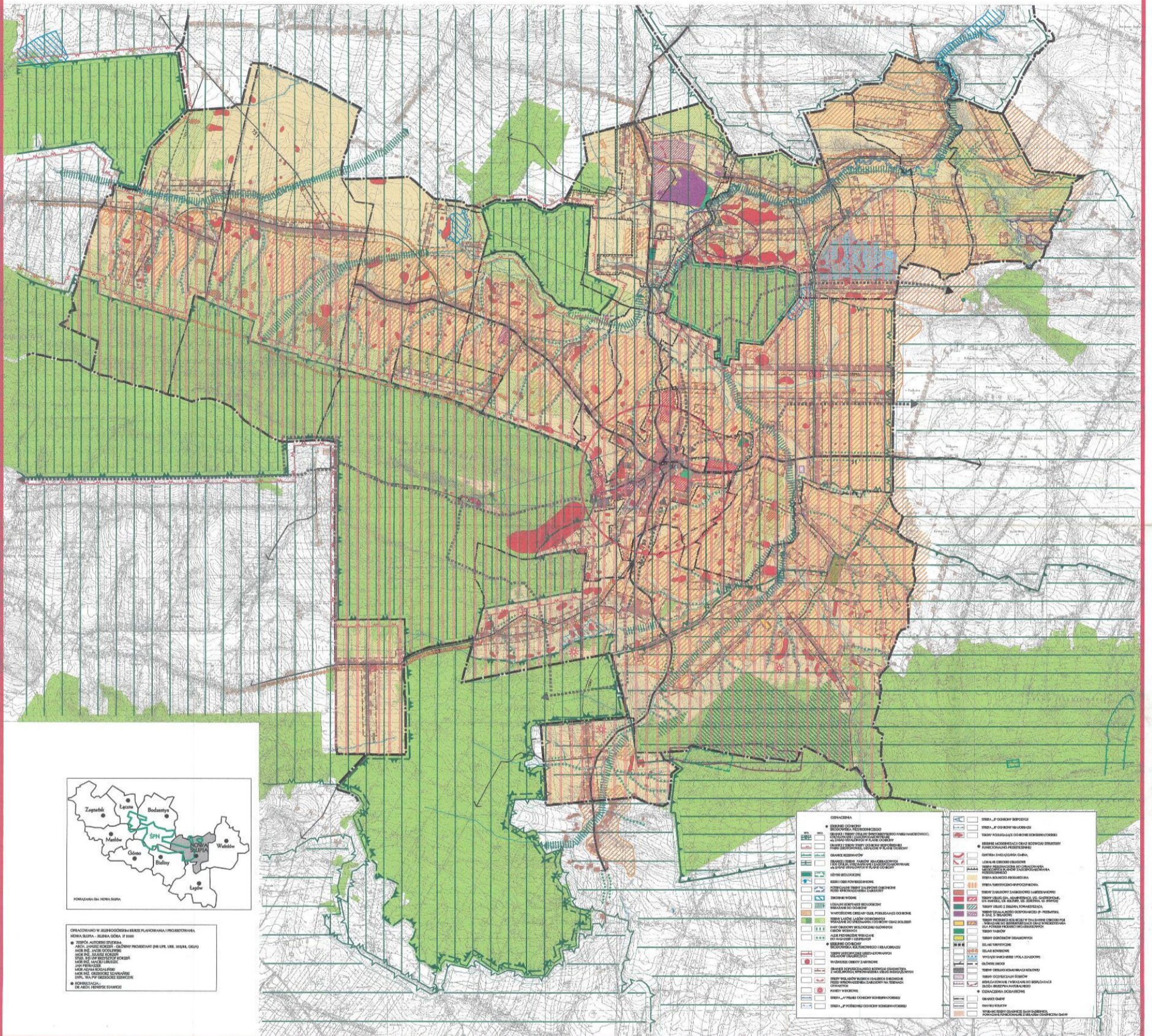
- zalesianie obszarów nie preferowanych dla produkcji rolnej,
- przetwarzanie i dystrybucja produktów leśnych.

Mapa 9. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowa Słupia

GMINA NOWA SŁUPIA

- STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- RYS. 4 KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO ORAZ OSADNICTWA
- SKALA 1:25 000

źródło: www.nowaslupia.bip.jur.pl/dokumenty/zal_graficzny_suikzp.jpg

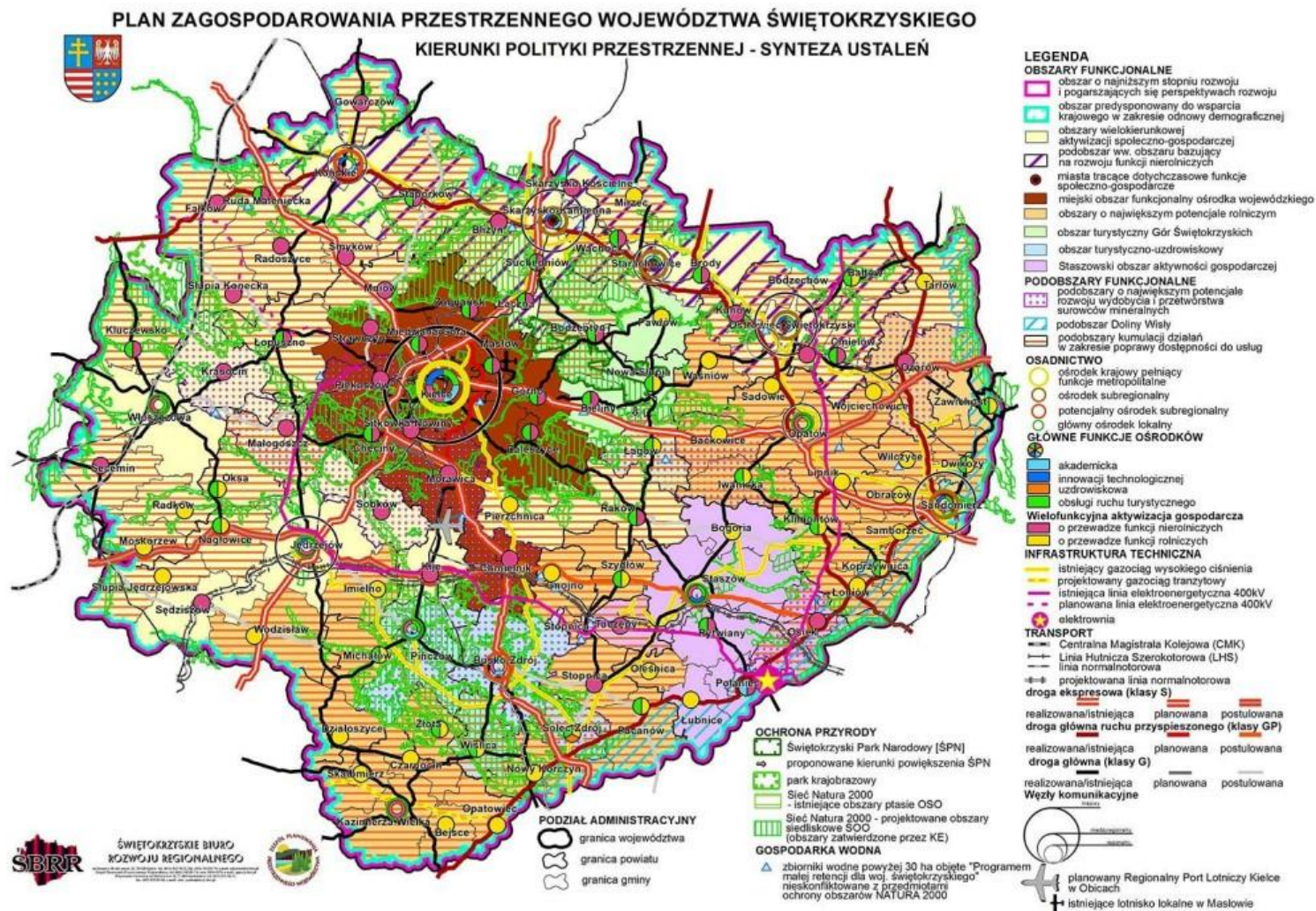
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju Miasta i Gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału samorządu z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (zobacz rozdział IV). Ważne w tym kontekście są także wnioski z analizy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego odnośnie Gminy Nowa Słupia:

1. obszar gminy jest niewodonośny – deficytowy w zakresie dostępu do wody,
2. wiodące funkcje gminy to: turystyka i wypoczynek oraz obsługa rolnictwa,
3. gmina na średnią skalę problemów przestrzennych (4-5),
4. Miasto i Gmina Nowa Słupia stanowią ośrodek predysponowany do rozwoju turystyki i rekreacji; przez teren gminy przebiega główny korytarz turystyczny o zwiększonym standardzie zagospodarowania przestrzeni turystycznej, z Bazyliką Mniejszą na Św. Krzyżu oraz innymi zabytkami architektury i budownictwa,
5. gmina na najlepsze predyspozycje do uprawiania roślin energetycznych o dużych wymaganiach wodnych – wierzba energetyczna oraz stanowi strefę korzystnych warunków dla rozwoju energii wiatrowej oraz utrzymującym największą dynamikę rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarczych,
6. dla obszaru gminy nie jest planowane zalesienie,
7. teren gminy nie ma jakiegoś szczególnego znaczenia w zakresie obronności (szczególnie istotnie w związku ze wzrostem ryzyka konfliktu zbrojnego w naszym regionie po agresji Rosji na Ukrainę).

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Mapa 10. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – kierunki polityki przestrzennej (synteza ustaleń)

źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Mapa 11. Główne obszary funkcjonalne – kierunki rozwoju wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Nowa Słupia realizowane będą m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030*.

Najważniejsze ustalenie i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:

1. w sferze gospodarczej przewiduje się, że w najbliższych latach mogą dominować usługi, w tym coraz większe znaczenia będą odgrywać usługi związane z turystyką (noclegi, gastronomia, lokalne pamiątki) z uwagi na wysoki potencjał turystyczny gminy - największymi atrakcjami turystycznymi w gminie są:
  - Klasztor Świętego Krzyża na Łysej Górze,
  - Centrum Kulturowo – Archeologiczne w Nowej Słupi,
  - Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi,
  - Muzeum Przyrodnicze ŚPN na Św. Krzyżu,
  - Kościół pw. Św. Wawrzyńca w Nowej Słupi,
  - Figura pielgrzyma „Emeryk” w Nowej Słupi,
  - „Droga królewska” prowadząca z Nowej Słupi przez Puszcę Jodłową do Klasztoru Świętego Krzyża na Łysej Górze,
  - Stacje drogi krzyżowej usytuowane poczynając od Kościoła w Nowej Słupi, poprzez ul. Świętokrzyską, las i „Drogę Królewska” na szczyt Łysej Góry,
  - Gołoborze na Łysej Górze,
  - Góra Chełmowa,
  - Dom Opata tzw. „Opatówka”.

Na terenie Gminy Nowa Słupia zlokalizowane są znakowane szlaki i trasy turystyczne.

Kluczowe w tym kontekście jest dokończenie obecnie realizowanych inwestycji w obszarze turystyki oraz rozwój ścieżek rowerowych na terenie Miasta i Gminy – w ramach planowanego projektu Związku Gmin Gór Świętokrzyskich.

2. w sferze infrastruktury technicznej – kluczowe w najbliższych latach projekty będą obejmowały kontynuację rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej w kolejnych miejscowościach: Dębno, Trzianka, Dębniak, Milanowska Wólka, Jeleniów, Mirocice, Baszowice, Paprocice, Stara Słupia, Nowa Słupia wraz z budowa oczyszczalni ścieków w msc. Paprocice oraz budową indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Skały, Włochy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

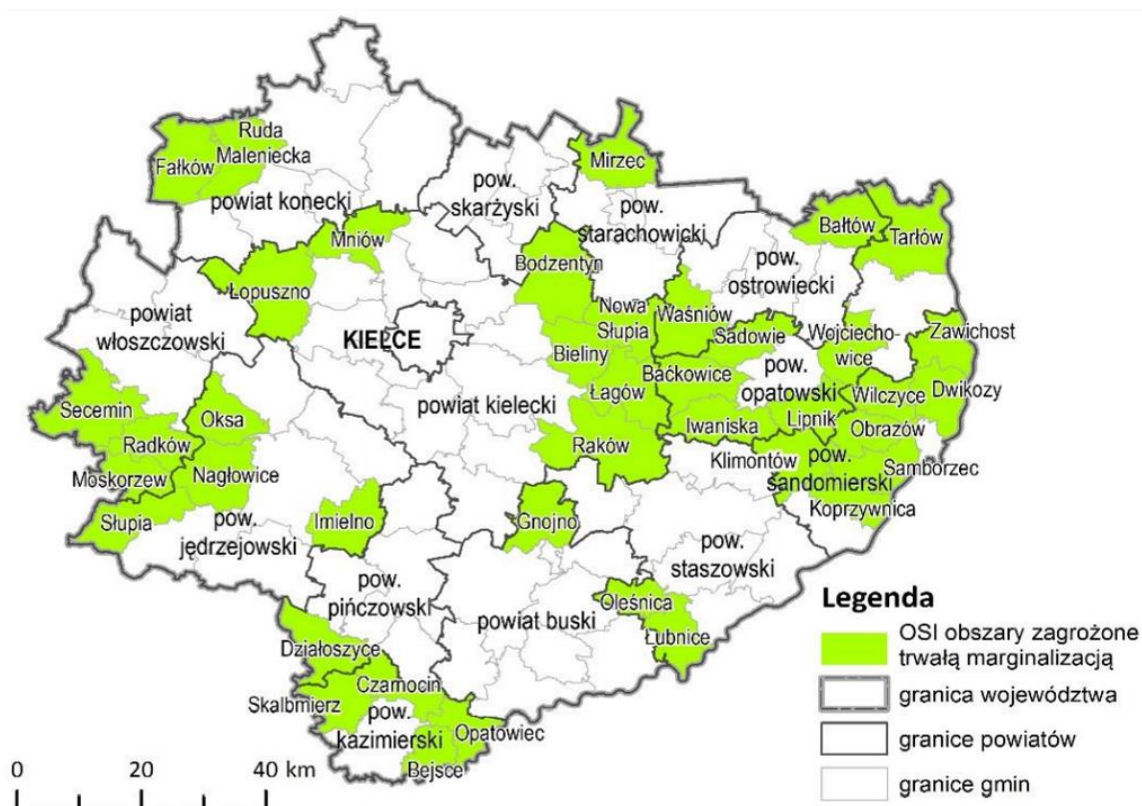
3. jednym z najważniejszych problemów gminy jest deficyt wody – kluczowymi w tym obszarze inwestycjami będą:
  - Budowa ok. 2000 mb wodociągu;
  - Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach: Rudki, Nowa Słupia oraz odcinek żeliwnego wodociągu od Zamkowej Woli w Gminie Łągów do Milanowskiej Wólki;
  - Remont ujęcia wody w miejscowości Częstków;
  - Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej;
4. w obszarze gospodarki odpadami – rozbudowa i doposażenie istniejącego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Rudkach,
5. w obszarze infrastruktury edukacyjnej – dalsza modernizacja bazy obiektów szkolnych, ich doposażenie oraz budowa przedszkola/żłobka gminnego,
6. w obszarze rewitalizacji – kolejny etap rewitalizacji Miasta Nowa Słupia; główne inwestycje w tym obszarze obejmują budowę Północnej Obwodnicy przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach wraz z rewitalizacją Rynku w Nowej Słupi. Miasto zwiększy swój potencjał także dzięki inwestycjom związanym z modernizacją wraz z przebudową infrastruktury towarzyszącej ul. Świętokrzyskiej – utworzenie deptaka, dokończeniem renowacji zabytkowego obiektu „Opatówka”, utworzeniem parkingu przy cmentarzu w Nowej Słupi oraz budowa drogi od DW 756 Starachowice-Nowa Słupia – Łągów-Szydłów-Stopnica do DW 751 Suchednów -Bodzentyn-Nowa Słupia-Ostrowiec Świętokrzyski.
7. w obszarze infrastruktury zdrowotnej – kluczowa jest rozbudowa i remont budynku oraz pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ w Nowej Słupi wraz z ich doposażeniem.
8. w obszarze współpracy z organizacjami pozarządowymi – ważnym zadaniem jest współpraca z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi m.in. poprzez budowę/przebudowę/ remont budynków remiz Ochotniczych Straży Pożarnych m.in. dla OSP Sosnówka.

VI Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

W „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” określono gminę Nowa Słupia jako **obszar zagrożony trwałą marginalizacją**.

Mapa 12. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 60.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Co oznacza, iż na obszarze tym zachodzi szybka depopulacja, niemniej charakteryzuje się on korzystniejszym niż województwo wskaźnikiem obciążenia demograficznego. OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją cechują się szczególnie trudną sytuacją społeczną:

- niemal co 10 jego mieszkańców korzysta z pomocy społecznej,
- OSI cechuje też wysoki poziom bezrobocia,
- niekorzystne są także warunki mieszkaniowe – blisko 30% mieszkań pozbawionych jest łazienek.

Obszar ten ma głównie rolniczy co implikuje niski poziom przedsiębiorczości.

Zakres planowanych działań w ramach OSI Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją

- Rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe (w tym obiekt UNESCO i pomniki historii);
- Rozwój inteligentnej specjalizacji regionu tj. nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem sadownictwa i rolnictwa ekologicznego, w tym poprawa jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych;
- Rozwój OSI jako obszaru srebrnej gospodarki (ang. silver economy) oraz smart villages;
- Rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych;
- Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i zachowanie bioróżnorodności, w tym siedlisk półnaturalnych;
- Dostosowanie rolnictwa i gospodarki komunalnej do zmian klimatycznych;
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej);
- Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia;
- Dywersyfikacja źródeł dochodu mieszkańców, w tym rolników;
- Rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji;
- Rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu;
- Podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym rozwój sieci telekomunikacyjnych;
- Rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu;
- Likwidacja kolizyjnych skrzyżowań kolejowo -drogowych i budowa ścieżek rowerowych;
- Tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych;
- Budowa i rozwój partnerstw lokalnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Drugim obszarem OSI w którym ujęta jest Gmina Nowa Słupia są **OSI Góry świętokrzyskie** - Obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju różnych form turystyki, związanych z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kulturowymi, położony na terenie Gór Świętokrzyskich i obejmujący 11 gmin.

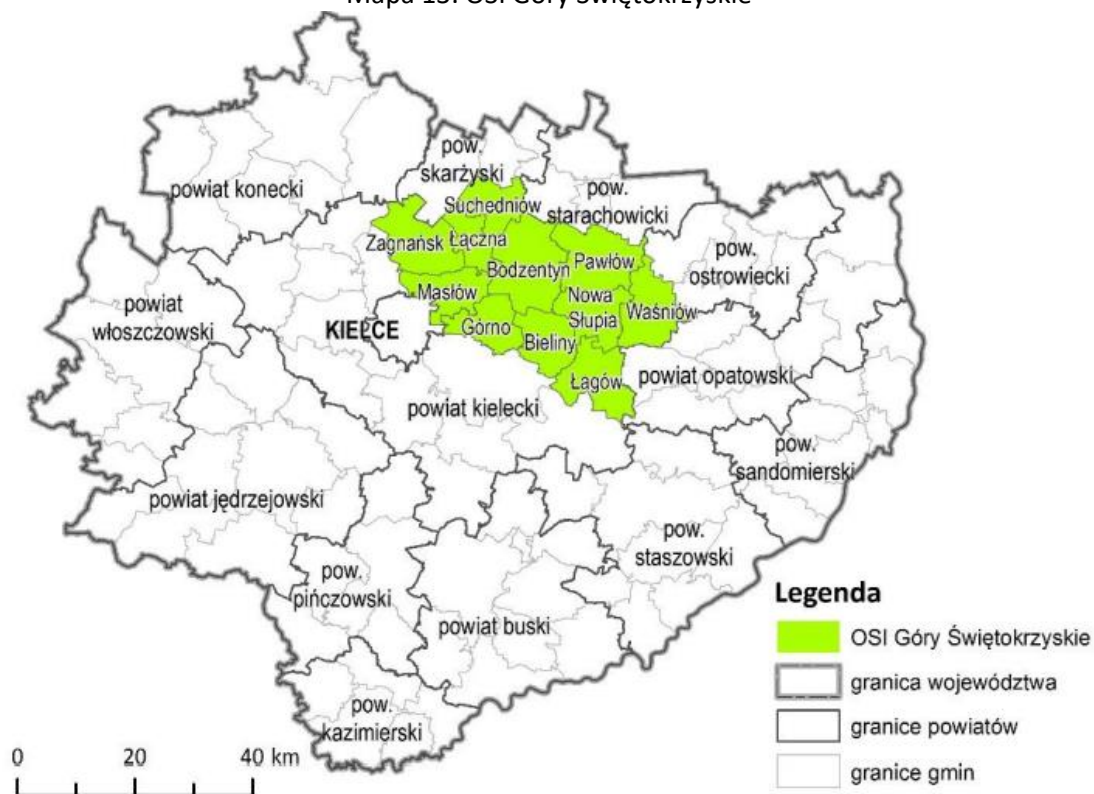
Zakres planowanych działań:

- Intensyfikacja zagospodarowania obiektów turystycznych i miejscowości pełniących funkcje centrów turystycznych oraz miejscowości obsługi ruchu turystycznego w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- Rozwój OSI jako obszaru silver economy oraz smart villages;
- Rozwój przemysłu czasu wolnego;
- Rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych;
- Ochrona i wykorzystanie potencjału cennych walorów, przyrodniczych kulturowych i krajobrazowych, w tym ochrona Świętokrzyskiego Parku Narodowego i terenów Natura 2000;
- Rozwój infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej;
- Zabezpieczenie przed skutkami suszy, w tym dostosowanie rolnictwa do zmian klimatycznych;
- Rozwój mechanizmów ograniczających negatywny wpływ ruchu turystycznego w obszarach chronionych o największej presji i rozwój zróżnicowanych form turystyki przyjaznej środowisku;
- Regulacja spływu wód;
- Rozwój infrastruktury ochrony środowiska, wspieranie termomodernizacji zabudowy i wykorzystania energii odnawialnej w obiektach turystycznych i obiektach użyteczności publicznej;
- Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych (w tym architektury regionalnej);
- Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia;
- Rozwój podstawowych usług publicznych: społecznych, zdrowotnych oraz w zakresie edukacji, kultury, turystyki sportu i rekreacji;
- Rozwój edukacji kulturalnej i turystycznej opartej na bazie dziedzictwa kulturowego regionu;
- Poprawa dostępności transportowej oraz rozwój systemów transportu publicznego zapobiegających wykluczeniu transportowemu (w tym rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego);
- Rozbudowa i dostosowanie infrastruktury drogowej i pieszo-rowerowej w sposób adekwatny do skali i potrzeb ruchu turystycznego;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- Zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy;
- Koordynacja dokumentów planistycznych, programów ochrony i rozwoju w obszarze Gór Świętokrzyskich, w tym opracowanie kompleksowej strategii rozwoju turystyki oraz planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gór Świętokrzyskich;
- Tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych w tym wykorzystanie georóżnorodności jako najważniejszej marki OSI.

Mapa 13. OSI Góry Świętokrzyskie

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ s. 67.

Większość kierunków działań zaproponowanych w Strategii wpisuje się w większość działań zaplanowanych w ramach OSI obszar zagrożony trwałą marginalizacją oraz OSI Góry Świętokrzyskie.

VII Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy podzielono na 7 obszarów:

1. Miasto Nowa Słupia i miejscowości Stara Słupia, Skały;
2. Miejscowości Rudki, Serwis, Cząstków;
3. Miejscowości Dębniak, Jeleniów i Paprocice;
4. Miejscowości Wólka Milanowska, Trzianka i Bartoszowiny;
5. Miejscowości Dębno, Jeziorko;
6. Miejscowości Baszowice, Hucisko i Mirocice;
7. Miejscowości Pokrzywianka, Włochy, Skały.

Obszar strategicznej interwencji	Kluczowe kierunki działań
1. Miasto Nowa Słupia i miejscowości Stara Słupia, Skały	<p>Działania w obszarze ochrony zdrowia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont budynku i pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ w Nowej Słupi; 2. Wyposażenie budynków POZ w Nowej Słupi i Rudkach w nowszy sprzęt medyczny; 3. Rozbudowa budynku POZ w Nowej Słupi. <p>Działania w obszarze gospodarki wodno-kanalizacyjnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja sieci wodociągowej na terenie miasta Nowa Słupia; <p>Działania w obszarze infrastruktury edukacyjno-społecznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa Przedszkola i Żłobka w Nowej Słupi; 2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. OSP w Starej Słupi, Nowej Słupi i Zespołu Szkół w Nowej Słupi. <p>Działania w obszarze infrastruktury drogowej i okołodrogowej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa drogi powiatowej DP0634T – od skrzyżowania z DW751 do DP0635T w miejscowości Stara Słupia”; 2. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia – Dębniak; 3. Budowa Północnej Obwodnicy przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach wraz z rewitalizacją

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

	<p>Rynku w Nowej Słupi;</p> <p>4. Budowa parkingu przy cmentarzu w Nowej Słupi oraz przebudowa drogi od DW 756 Starachowice-Nowa Słupia – Łągów-Szydłów-Stopnica do DW 751Suchednów -Bodzentyń-Nowa Słupia-Ostrowiec Świętokrzyski.</p> <p>Działania w obszarze turystyki i dziedzictwa kulturowego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont obiektu zabytkowego „Opatówka”; 2. Remont i rozbudowa Centrum Kulturowo-Archeologicznego; 3. Utworzenie terenów rekreacyjnych przy Centrum Kulturowo-Archeologicznym i Parku Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich „Łysa Góra” z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo; 4. Budowa południowej drogi dojazdowej do PDGŚ „Łysa Góra”, CK-A i Muzeum; 5. Utworzenie miejsc parkingowych obsługujących ruch turystyczny; 6. Budowa wieży widokowej w miejscowości Skały na działce nr ewid. 225 z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo. <p>Działania w obszarze rewitalizacji Miasta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja wraz z przebudową infrastruktury towarzyszącej ul. Świętokrzyskiej –utworzenie deptaka. – zadanie dominujące; 2. Poprawa estetyki i funkcjonalności oraz zwiększenie potencjału turystycznego Powiatowego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Chęcinach – Filia nr 4 w Nowej Słupi – poprzez modernizację infrastruktury – projekt powiatu Kieleckiego; 3. Budowa chodnika w ciągu ul. Szkolnej w Nowe Słupi wraz z przejściem dla pieszych w pobliżu szkoły wraz z budową dodatkowych miejsc parkingowych przy szkole; 4. Budowa tężni solankowej w Nowej Słupi; 5. Budowa skateparku wraz z ogrodami sensorycznymi w Nowej Słupi.
<p>2. Miejscowości Rudki, Serwis, Cząstków</p>	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Rudki; 2. Remont ujęcia wody w miejscowości Cząstków; 3. Rozbudowa drogi powiatowej DP 0633 T – od skrzyżowania z DP0634T w miejscowości Cząstków do skrzyżowania z DG352014T w miejscowości Skały”; 4. Przebudowa przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej 756 w miejscowości Serwis; 5. Modernizacja lub rozbudowa istniejącego budynku PSZOK w Rudkach wraz z jego doposażeniem; 6. Wyposażenie budynków POZ w Rudkach w nowszy sprzęt medyczny; 7. Termomodernizacja budynków wielorodzinnych.
<p>3. Miejscowości Dębniak, Jeleniów i Paprocice</p>	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Dębniak, Jeleniów, Paprocice; 2. Budowa oczyszczalni ścieków w msc. Paprocice;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

	3. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia – Dębniak.
4. Miejscowości Wólka Milanowska, Trzcianka i Bartoszowiny	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Trzcianka, Wólka Milanowska; 2. Budowa oczyszczalni ścieków w msc. Bartoszowiny; 3. Budowa i doposażenie świetlicy wiejskiej w Bartoszowinach.
5. Miejscowości Dębno, Jeziorko	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Jeziorko, Dębno; 2. Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej - Szkoły Podstawowej w Jeziorku.
6. Miejscowości Baszowice, Hucisko i Mirocice	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Mirocice, Baszowice; 2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. świetlicy wiejskiej w Baszowicach i budynku OSP w Mirocicach; 3. Budowa ciągu pieszo-rowerowego jednostronnego w ciągu DW 751 (Dąbrowa Górna- Mirocice); 4. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w Baszowicach z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo.
7. Miejscowości Pokrzywianka, Włochy, Skąty	<p>Kluczowe kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości Skąty, Włochy.

źródło: opracowanie własne

VIII System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia rozwoju jest dokumentem zawierającym podstawowe wytyczne dotyczące kierunków rozwoju gminy ujętych w cele strategiczne i planowane zadania. Zarządzanie realizacją Strategii odbywa się – najpierw - na poziomie celów strategicznych oraz operacyjnych, a następnie kierunków działań służących realizacji celów. Na każdym z tych poziomów ustalono układ instytucjonalny, podmioty zaangażowane w zarządzanie oraz funkcje i zasady pracy poszczególnych zespołów. Zarządzanie *Strategią rozwoju* będzie przebiegać zgodnie ze schematem podzielonym na etapy planowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji. Zatem schemat zarządzania strategicznego przedstawia się następująco:

Poziomy realizacji Strategii	Poziomy instytucjonalnego zarządzania	Etapy
<ul style="list-style-type: none"> • cele strategiczne, • cele operacyjne, • kierunki działań • projekty 	<ul style="list-style-type: none"> • Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Słupia, • Komitet zarządzający wdrażaniem Strategii • Koordynator Strategii • opiekunowie projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • planowanie, • realizacja, • monitorowanie, • ewaluacja

źródło: opracowanie własne

System wdrażania i monitorowania Strategii

Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne, które definiuje się jako zbiór projektów, których realizacja zmierza do osiągnięcia określonego celu strategicznego. Wdrażanie Strategii będzie zatem odbywać się operacyjnie poprzez zarządzanie projektami.

Po przeprowadzonej ogólnej weryfikacji wykonalności projektu pod kątem prawnym, organizacyjnym, środowiskowym i finansowym Koordynator wdrażania Strategii, przedstawia go Burmistrzowi. Zarekomendowany projekt, Burmistrz konsultuje ze Skarbnikiem i Radą Miejską oraz dokonuje ostatecznego zatwierdzenia lub go odrzuca.

Zbiór takich projektów jest podstawą do konstruowania planów inwestycyjnych, które zostaną bezpośrednio przełożone na roczny budżet gminy oraz wieloletnie planowanie wydatków.

Metodyka zarządzania projektami realizowanymi przez Urząd Miasta i Gminy Nowa Słupia oraz przez jednostki organizacyjne, wśród których wyróżnia się także samorządowe instytucje kultury, stała się zatem podstawą systemu zarządzania strategicznego w oparciu o zapisy Strategii rozwoju.

Wdrażanie Strategii

Właściwy proces wdrażania *Strategii* wymaga wspólnych wysiłków pracowników Urzędu Miasta i Gminy i społeczności lokalnej. Konieczne jest również rejestrowanie, analiza i aktualizacja

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

kluczowych uwarunkowań rozwoju, które zapewni możliwości elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w Strategii oraz wymuszać zmianę sposobów ich realizacji. Dlatego ważne jest, aby podejmować następujące działania:

- w corocznym *Raporcie o stanie gminy* należy uwzględnić jakie przedsięwzięcia zostały zrealizowane w poprzednim roku oraz jakie są w trakcie realizacji,
- jeśli nie zajdą szczególne okoliczności wymagające wcześniejszej aktualizacji, Strategia powinna być aktualizowana przynajmniej raz w okresie jej obowiązywania,
- w kolejnych latach sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Strategii przedstawiane będą na sesji, gdzie prezentowany jest Raport o stanie gminy,
- szczegółowe projektów realizujących strategię, powinny być przygotowywane od marca do września każdego roku na podstawie sugestii kierowników jednostek oraz decyzji Burmistrza i Rady Miejskiej,
- osobą odpowiedzialną za zebranie, opracowanie i przedstawienie informacji na sesji Rady każdego roku będzie powołany przez Burmistrza Koordynator Strategii,
- Rada Miejska będzie oceniać skuteczność wdrażania Strategii raz w roku, podczas sesji, na której prezentowany będzie Raport o stanie gminy.

Szczegółowy plan monitorowania i ewaluacji zapisów Strategii przedstawia się następująco:

Miesiąc	Zadanie	Odpowiedzialność
II	Aktualizacja raportu o stanie gminy	Sekretarz
VI	Informacja na sesji Rady o stanie realizacji Strategii	Sekretarz
III-VIII	Przygotowanie aktualizacji Strategii (o ile będzie tak potrzeba)	Sekretarz i wyznaczona przez Burmistrza osoba
IX	Uchwała Rady w sprawie ewentualnej aktualizacji Strategii.	Rada Miejska
IX-X	Składanie wniosków do projektu budżetu na kolejny rok.	Sołtysi, Radni, Kierownicy jednostek, Skarbnik, mieszkańcy
XI	Przekazanie projektu uchwały budżetowej do Regionalnej Izby Obrachunkowej i Rady Miejskiej	Burmistrz, Skarbnik
XII	Uchwała Rady Miejskiej w sprawie budżetu.	Burmistrz, Skarbnik, Rada Miejska,

Monitorowanie strategii

Przeprowadzenie procesu monitorowania Strategii odbywać się będzie na bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona osoba lub osoby reprezentujące władze samorządowe. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

działań/projektów realizowanych w gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii oraz wskazanie konkretnych działań naprawczych.

Efektem procesu monitorowania Strategii powinna być coroczna ewaluacja efektów realizacji Strategii, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Zaleca się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii na podstawie uzyskanych efektów z realizacji zadań i projektów, które w danym roku są w trakcie realizacji lub zostały zakończone.

W procesie realizacji Strategii ważna jest jego kontrola oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to, mające charakter stały, nazywa się monitoringiem strategii.

Pomiar i kontrola działań strategicznych w gminie powinny odpowiadać na dwa zasadnicze pytania:

- Czy strategia jest faktycznie realizowana?
- Czy strategia przynosi zamierzone efekty?

Monitoring wdrażania Strategii musi zatem dotyczyć:

- oceny procesu realizacji strategii tj. jej celów, programów i zadań,
- oceny osiągniętych efektów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz stanu środowiska.

Taki monitoring realizacji zapisów Strategii ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą.

Monitoring Strategii umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Działania mające na celu monitorowanie Strategii rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie planów rozwojowych stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju gminy, nie zaś koniec prac.

Decydując się na budowę Strategii władze gminy opowiedziały się za nowym typem zarządzania bazującego na świadomej i perspektywicznej polityce strategicznej. Z tą myślą organizowany nadzór nad realizacją strategii, zakładać powinien trzy kierunki działania:

1 aktualizowanie danych zebranych na etapie diagnozy,

W celu bardziej optymalnego wykorzystania zestawień należy aktualizować istniejące dane. Jest to jeden z zasadniczych etapów monitoringu Strategii, umożliwiający obserwację dynamiki zmian zachodzących w wybranych dziedzinach życia oraz dostrzeganie kształtujących się potrzeb mieszkańców.

Proponowana częstotliwość wspomnianych prac:

Aktualizowanie ilościowych danych statystycznych dla profilu społecznego oraz gospodarczego – raz w połowie realizacji Strategii, w miarę pojawiania się aktualnych danych za minione okresy, uzupełnianie informacji jakościowych dla profilu środowiskowego w miarę zachodzących zmian i potrzeb, monitorowanie opinii i nastrojów społecznych – lub jeśli zachodzi taka potrzeba np. przed podejmowaniem strategicznych dla gminy decyzji w celu rozpoznania stanowiska społeczności lokalnej.

2. nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju i oceną efektu działań strategicznych

Nadzór nad realizacją kolejnych celów rozwoju powinien być gwarantem wdrażania planów rozwoju ustalonych w Strategii. W czasie realizacji założeń strategicznych należy zwrócić uwagę, aby sformułowana wizja oraz cele szczegółowe miały swe odzwierciedlenie w planowanych konkretnych zadaniach i ich efektywnym wdrażaniu.

3. nadzór nad zasadnością utrzymania lub zmiany wyznaczonych celów rozwojowych.

Kolejny etap monitoringu stanowi nadzór nad zasadnością modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych. Decyzja o ewentualnej modyfikacji celów rozwojowych zależy w dużej mierze od tzw. luki efektywności, czyli różnicy między wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawia się rozbieżność między planami a realizacją wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe. Dla każdego przedsięwzięcia wyznaczone zostaną wskaźniki realizacji, które posłużą do oceny stanu wdrażania działań strategicznych. Wskaźniki te będą wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji rocznych planów.

Nieosiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian i ich wielkości) będzie podstawą do wprowadzenia działań korygujących.

Stopień realizacji przedsięwzięć mierzony wskaźnikami może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów.

Wskaźniki realizacji strategii

Dla każdego z celów strategicznych określono zestaw wskaźników (zob. tabela 4 w rozdziale III), za pomocą których możliwe będzie monitorowanie postępu w jego osiągnięciu, a także ocena stopnia satysfakcji władz samorządowych z poziomu i szybkości obserwowanych zmian.

Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Istotnym elementem procesu zarządzania strategicznego jest ocena wdrażania strategii, w tym analiza osiągniętych zamierzeń i rezultatów oraz ich wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą Miasta i Gminy Nowa Słupia. W procesie ewaluacji kluczowy jest komentarz i pogłębiona refleksja na temat skuteczności podjętych działań z perspektywy czasu oraz możliwych sugestii i praktyk na przyszłość.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona przez jednostkę niezależną od władz lokalnych i zostanie przeprowadzona:

- w połowie okresu realizacji strategii (mid-term). Jej przedmiotem będzie ocena dotychczas podjętych działań na rzecz osiągania celów strategii;
- na zakończenie okresu obowiązywania strategii (ex-post). Jej przedmiotem będzie ocena długoterminowych efektów wdrażania strategii terytorialnej oraz rekomendacje dla kolejnej edycji dokumentu strategicznego gminy.

Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na środowisko społeczno-gospodarcze oraz głębokości zmian (trwałości). W systemie oceny uwzględnia się stosowanie poniższych kryteriów oceny:

Skuteczność - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,

Efektywność - kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,

Użyteczność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie strategii odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,

Trafność - kryterium, które pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele określone w strategii odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru gminy,

Trwałość - kryterium, które pozwala ocenić, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem strategii będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Za ewaluację strategii odpowiada Koordynator Strategii. Jej wyniki są poddawane omówieniu, m.in. z Komitetem zarządzającym wdrażaniem Strategii, w celu uzyskania uwag i rekomendacji. Niezbędne dane wyjściowe są gromadzone przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy i przekazywane wykonawcy badania ewaluacyjnego.

IX Ramy finansowe i źródła finansowania.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych Gminy oraz ze środków zewnętrznych.

Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy środki m.in.:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027,
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2021-2027),
- Krajowego Planu Odbudowy (KPO),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych,
- Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji,
- Wojewody Świętokrzyskiego,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Starosty kieleckiego,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- pożyczki i kredyty bankowe.

W rozdziale III przy poszczególnych kierunkach działań przypisano także możliwe źródła finansowania poszczególnych projektów.

Jednocześnie nowy okres programowania środków unijnych stwarza możliwość pozyskania przez Miasto i Gminę Nowa Słupia dotacji na działania służące stricte realizacji celów zawartych w przedmiotowym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe i operacyjne.

Poniżej prezentuje krótki opis poszczególnych programów mogących stanowić źródło finansowania projektów opisanych w Strategii:

Instrumenty wynikające z polityk rozwojowych UE

Gmina Nowa Słupia będzie mogła korzystać z instrumentów przygotowywanych na nową perspektywę finansową 2021-2027, a w przypadku PROW z dodatkowej puli wynikającej z wydłużenia horyzontu realizacji tego programu.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet z UE to z ponad 25 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet UE to ok 7,9 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet z UE dla FERC to ok. 2 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

jako jedyny program ponadregionalny, realizowany będzie w Polsce po raz trzeci. Zakres wsparcia obejmuje wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarke

o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,5 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego

Na poziomie regionalnym środki polityki spójności będą dostępne w ramach kontynuacji dotychczasowych Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Świętokrzyskiego. Zaangażowanie środków UE w ten program wyniesie 1,403 mld euro, z czego 829 mln euro ze środków EFRR, a 277 mln euro ze środków EFS+.

Programy dedykowane obszarom wiejskim

W związku z decyzją o ustanowieniu okresu przejściowego dla obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich do wykorzystania do końca 2022 pozostają środki w wysokości ok. 4,5 mld euro. Natomiast na nową perspektywę finansową przygotowany jest Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, który zgodnie z założeniami Wspólnej Polityki Rolnej będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju sektora rolno-spożywczego (w szczególności w sektorze owoców i warzyw) oraz działaniom związanym z oddziaływaniem rolnictwa na klimat i środowisko. Proponowane środki dla Polski w ramach WPR na lata 2021-2027 to 30,6 mld euro.

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy

przeznaczony na zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy w wybranych obszarach.

Inicjatywy zarządzane z poziomu europejskiego (np. **Erasmus+**, **LIFE**, **Cyfrowa Europa**, **Interreg**) lub dostępne na podstawie umów międzynarodowych (**Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego**).

Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych

Poza środkami wsparcia UE Gmina Nowa Słupia będzie mogło ubiegać się o dofinansowanie działań w ramach dostępnych instrumentów krajowych. Do najważniejszych należą:

- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce.
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- **Program Rozwoju Elektromobilności**, w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych**, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także **Program Senior+**, **Program „Aktywni+” na lata 2021-2025**; w zakresie kultury, itd.

Wskazane powyżej źródła finansowania należy rozpatrywać jako katalog otwarty, który może ulec zmianom, z uwagi na aktualnie opracowywaną nową perspektywę finansowania 2021-2027. Czas realizacji projektów nastąpi w latach 2022-2030. Tym samym należy zakładać, że w tym okresie pojawią się również inne programy dofinansowujące skierowane na rozwój inwestycji w samorządach.

Identyfikacja i wybór potencjalnych źródeł, z których mogą być finansowane poszczególne przedsięwzięcia w ramach Strategii wymaga właściwej organizacji i koordynacji procesu pozyskiwania tych środków. W związku z powyższym zakłada się bieżące monitorowanie źródeł finansowania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy, co daje gwarancje ciągłej aktualizacji i dostosowywania najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

X Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 nie jest jedynym opracowaniem, które dotyczy planowania strategicznego w gminie Nowa Słupia. Samorząd posiada kilka innych dokumentów dotyczących różnych sfer rozwoju określających sposoby, które mają sprzyjać ich osiągnięciu. Ważnym elementem jest umiejętne współgranie tych opracowań ze sobą. Wzajemna komplementarność Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 z innymi dokumentami strategicznymi zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi, krajowymi ma podnieść efektywność podejmowanych w jego ramach działań, a dodatkowo podnosi znacznie jego ogólną wartość oraz prawdopodobieństwo realizacji. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 jest powiązany z niżej wymienionymi dokumentami:

- Lokalny Program Rewitalizacji Nowej Słupi 2020+
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Nowa Słupia
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły,
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju,

Lokalny Program Rewitalizacji Nowej Słupi 2020

Lokalny Program Rewitalizacji Nowej Słupi 2020+ precyzuje działania planowane do wykonania na lata 2016-2023. Cel nadrzędny Programu Rewitalizacji jest Wzmocnienie i stymulowanie warunków rozwoju, spójności i ożywienia obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym poprzez realizację działań w obszarze społecznym w powiązaniu z działaniami gospodarczymi i infrastrukturalnymi oddziałujących na intensyfikację i ukierunkowanie ruchu turystycznego. Działania ujęte w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 wpisują się w cele strategiczne ujęte w LPR tj.

- SPOŁECZNY CS1. Wzmocnienie aktywności i integracji społecznych;
- GOSPODARCZY CS2. Wsparcie przedsiębiorczości szczególnie poprzez rozwój turystyki;
- TECHNICZNY I PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNY CS3. Zapewnienie ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych;
- ŚRODOWISKOWY CS4. Poprawa środowiska naturalnego.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Nowa Słupia

Plan gospodarki niskoemisyjnej to dokument o znaczeniu strategicznym. Wskazuje się w nim działania prowadzące do transformacji wszystkich sektorów gospodarki, której efektami będą: redukcja emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i redukcja zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej. Cele PGN przyczyniają się do realizacji działań na rzecz pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, czyli tzw. 3x20. *Celem strategicznym realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Nowa Słupia jest redukcja emisji dwutlenku węgla (CO₂) o 20% do 2020 r., w stosunku do przyjętego roku bazowego (2009) z wyłączeniem emisji z sektora przemysłowego.²² Redukcja emisji dwutlenku węgla będzie wynikiem zmniejszenia zużycia energii finalnej, a także zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Nowa Słupia. W dokumencie*

W dokumencie wskazano zadania, które są zgodne z celami i działaniami ujętymi w projekcie SRG dla Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030.

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Nowa Słupia;
- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Nowa Słupia.

Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokument przyjęty uchwałą nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. Działania ujęte w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* wpisują się w cele ujęte w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ tj.

Cel strategiczny 1. *Rozwój kapitału społecznego* jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+:

1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi, 4. Sprawne zarządzanie regionem;

Cel strategiczny 2. *Konkurencyjna Gmina Nowa Słupia – rozwój lokalnej gospodarki i wzrost znaczenia lokalnych produktów* jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,*

Cel strategiczny 3. *Gmina Nowa Słupia – perłą turystyczną województwa świętokrzyskiego* jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi,*

Cel strategiczny 4. *Poprawa jakości infrastruktury technicznej* jest spójny z Celami strategicznymi SRWŚ 2030+: *2. Przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.*

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Cel strategiczny 5. *Zielona Gmina Nowa Słupia* jest spójny z Celem strategicznym SRWŚ 2030+: 2. *Przyjazny dla środowiska i czysty region.*

Ponadto Gmina Nowa Słupia należy do Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zidentyfikowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*: OSI Góry Świętokrzyskie oraz OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Działania ujęte w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 wpisują się w cele ujęte w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

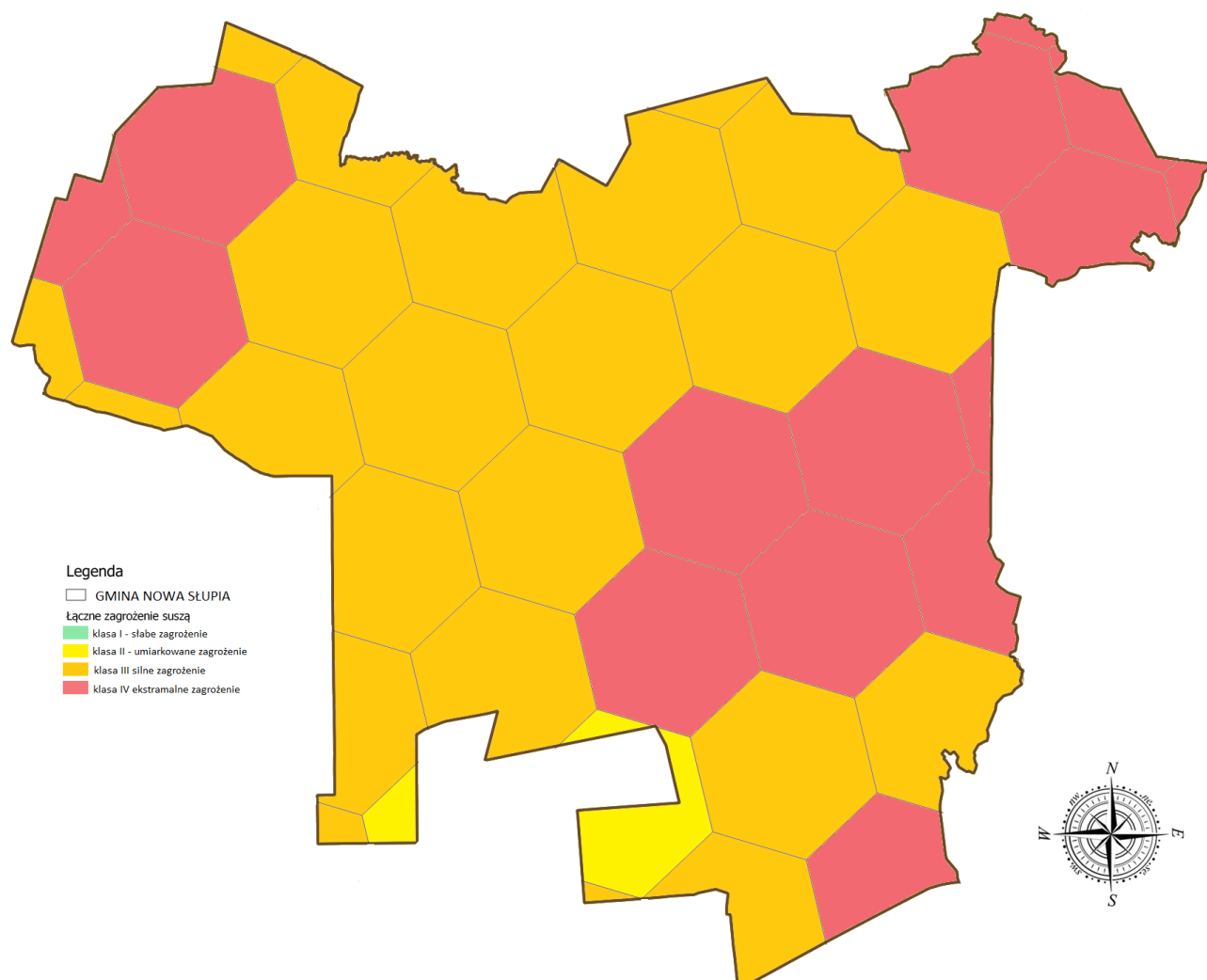
Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom suszy zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Mapa 14 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem programu QGIS

Przedstawione w PPSS informacje wskazują, iż na terenie gminy Nowa Słupia występują obszary charakteryzujące się silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej jak również

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

slabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpieniem suszy rolniczej, umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej i silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej. Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Nowa Słupia występują obszary umiarkowanego zagrożenia suszą (niewielkie obszary) oraz silnego i ekstremalnego zagrożenia suszą.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to cel strategiczny 5 Zielona Gmina Nowa Słupia. W ramach ww. celu strategicznego przewidziano szereg działań związanych z ochroną środowiska naturalnego, podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, rozwojem infrastruktury komunalnej, likwidowaniem zbiorników bezodpływowych na rzecz sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym zakresie „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030” jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne PPSS obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy

Główny cel dokumentu, czyli przeciwdziałanie skutkom suszy doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Jednym z elementów Planu jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Poprzez wskazany katalog działań realizowany jest cel główny dokumentu. Wśród rekomendowanych działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy znajdują się:

- Działania służące zwiększeniu retencji oraz wspierające przeciwdziałanie skutkom suszy
- Działania związane ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Przedstawione w dokumencie działania, po ich wdrożeniu przyczynią się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne. Wśród działań związanych ze zwiększeniem retencji wskazano działania mające ograniczyć spływ powierzchniowy i zatrzymanie wody w przyrodzie, w glebie – w miejscu, gdzie spadł opad. Ponadto proponuje się m.in. przebudowę urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniającej na nawadniająco – odwadniające, zachowanie mokradła, czy budowę zbiorników wodnych – zarówno zlokalizowanych na ciekach, jak i przykorytowych. Poza działaniami zwiększającymi ilość wody w przyrodzie, wskazano działania formalne, które umożliwią działanie, w trakcie wystąpienia zjawiska suszy, mające na celu łagodzenie jej skutków. Wśród nich należy wymienić m.in. czasowe ograniczenie korzystania z wód.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest zgodny z celami środowiskowymi, w zakresie dobrego stanu wód, o których jest mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeciwdziałanie skutkom suszy wpisuje się bezpośrednio w cel operacyjny 5 Zielona Gmina Nowa Słupia, cele operacyjne:

- nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”,
- nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”,
- nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”.

Kluczowe w tym kontekście inwestycje planowane do 2030r. to:

1. Budowa ok. 2000 mb wodociągu;
2. Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach: Rudki, Nowa Słupia oraz odcinek żeliwnego wodociągu od Zamkowej Woli w Gminie Łągów do Milanowskiej Wólki;
3. Remont ujęcia wody w miejscowości Cząstków;
4. Rozbudowa monitoringu sieci zarówno wodociągowej;

Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły

Obszar gminy Nowa Słupia położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły i Górnej -Zachodniej Wisły, a najważniejszymi ciekami znajdującymi się w granicach gminy są: Słupianka i Pokrzywianka.

Na obszarze dorzecza Wisły wyznaczonych jest obecnie:

- 2251 JCWP
- 94 JCW podziemnych.

Na obszarze dorzecza Wisły ustanowiono również obszary chronione, które w szczególny sposób są traktowane w planie gospodarowania wodami – pełen wykaz obszarów chronionych obejmuje²:

- jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

Obszar gminy Nowa Słupia znajduje się w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

---

² Zgodnie z art. 16 ust. 32 ustawy z 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 2233)

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Tabela 6. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych występujących na obszarze gminy Nowa Słupia

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW200006216433	Czarna Nida do Stokowej	NAT ³	zły stan wód	zagrożona	<p>dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych</p> <p>stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry</p>	<p>Działania podstawowe: Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gmin Bieliny i Łągów w ramach uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w otulinie Cisowsko-Orłowińskiego Parku Krajobrazowego. 2. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Bieliny w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0230). 3. Budowa sieci kanalizacyjnej w obrębie aglomeracji Bieliny. <p>Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Cisowsko-Orłowiński Park Krajobrazowy). 5. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie,

³ naturalna jednolita część wód

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						<p>prorowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Jeleniowska).</p> <p>6. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Świętokrzyski Park Narodowy). Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.</p> <p>7. Utrzymanie strefy buforowej (działanie fakultatywne). Zachowanie szuwarów na siedlisku [załotka większa] i w kilku dużych kępach wokół niego. Obręb Cisów: 355; 357; 358/1; 358/2; 358/3; 358/4; 361; 362; 363; 364; 365; 366; 368; 369; 370; 371; 372; 373; 374; 375; 376; 377; 378; 379; 380; 381; 382; 383; 384; 385; 386; 387; 388; 389; 390; 391; 392; 394; 395; 397; 437/1; Nadleśnictwo Daleszyce, Obręb Daleszyce: 117-m; 132-a, Obręb Kranów: 4538; 4537; 472; 4539; Nadleśnictwo Daleszyce, Obręb Marzysz: 98-h; 98-f; 98-d; 98-c;</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						<p>98-b. (Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie).</p> <p>8. Zachowanie siedliska gatunku stanowiącego przedmiot ochrony (działanie obligatoryjne) [zalotka większa]. Obręb Cisów: 355; 357; 358/1; 358/2; 358/3; 358/4; 361; 362; 363; 364; 365; 366; 368; 369; 370; 371; 372; 373; 374; 375; 376; 377; 378; 379; 380; 381; 382; 383; 384; 385; 386; 387; 388; 389; 390; 391; 392; 394; 395; 397; 437/1; Nadleśnictwo Daleszyce, Obręb Daleszyce: 117-m; 132-a, Obręb Kranów: 4538; 4537; 472; 4539; Nadleśnictwo Daleszyce, Obręb Marzysz: 98-h; 98-f; 98-d; 98-c; 98-b. (Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie).</p> <p>9. Utrzymanie strefy bogatej roślinności brzegowej, utrzymanie koryt rzek w stanie zbliżonym do naturalnego (trzepla zielona). rzeki Czarna Staszowska i Belnianka. Działanie coroczne. (Obszar Natura 2000 Lasy Cisowsko-Orłowińskie).</p> <p>Działania uzupełniające:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. 2. Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. 3. Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzek: Czarna Nida, Belnianka, Lubrzanka i Warkocz, woj. Świętokrzyskie. 4. Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. 5. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP
RW2000062178329	Łagowianka	NAT	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji Łągów w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0640N). <p>Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
					<p>stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry</p>	<p>obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy). 3. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Jeleniowski Park Krajobrazowy). 4. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						<p>KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Jeleniowska).</p> <p>5. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność</p> <p>6. Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.</p> <p>Działania uzupełniające:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP 2. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami 3. Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych
RW2000062348529	Pokrzywianka	NAT	zły stan wód	zagrożona	<p>dobry stan ekologiczny</p> <p>stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu</p>	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
					dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	<p>utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Jeleniowski Park Krajobrazowy).</p> <p>2. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Ostoja Jeleniowska).</p> <p>3. Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Świętokrzyski Park Narodowy).</p> <p>4. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
						<p>celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność</p> <p>Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Nowa Słupia. 6. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji NOWA SŁUPIA w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSW0500N). 7. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. 8. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. <p>Działania uzupełniające:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP 2. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- oraz Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 101 (PLGW2000101), 102 (PLGW2000102), 115 (PLGW2000115)

Numer JCWPd	Identyfikator UE	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
101	GW2000101	dobry	dobry	dobry	zagrożona ilościowo	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Działania uzupełniające: 1. ograniczenie zużycia wody w rolnictwie 2. ograniczenie zużycia wody w przemyśle 3. opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych 4. weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r. 5. dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych 6. weryfikacja zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych
102	GW2000102	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.
115	GW2000115	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych. Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Dwie z trzech jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy Nowa Słupia oznacza się stanem ogólnym określonym jako dobry, jedna jako zły. Działania wskazane w aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (aPWŚK) dotyczą przede wszystkim budowy nowych zbiorników bezodpływowych oraz remontu istniejących, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, budowy kanalizacji. Na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o JCWPd wiadomo, że w przypadku JCWPd nr 101 stan chemiczny określono jako dobry, stan ilościowy oraz ogólny jako słaby, zaś w przypadku JCWPd nr 102 i 115, stan ilościowy oceniono jako dobry; stan chemiczny i ogólny jako słaby.

Analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem udokumentowanego obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030” jest zgodna z ustaleniami zawartymi w/w dokumencie, gdyż zostały one uwzględnione m.in. celach i działaniach ujętych w celu strategicznym nr 5 „Zielona Gmina Nowa Słupia” oraz celach operacyjnych:

- nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”,
- nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”,
- nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”.

W/w cele ujęte w Strategii przyczynią się do realizacji celów środowiskowych w gospodarowaniu wodami. Pod pojęciem celów środowiskowych rozumie się osiągnięcie i utrzymanie:

- co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- co najmniej dobrego stanu wód podziemnych,
- norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których zostały utworzone obszary chronione,
- a także zapobieganie ich pogorszeniu, w szczególności w odniesieniu do ekosystemów wodnych i innych ekosystemów od wód zależnych.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju⁴

aPWŚK jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód,

---

⁴ Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030” jest zgodna z ustaleniami zawartymi w aPWŚK, które zostały uwzględnione m.in. w celach i działaniach ujętych w celu strategicznym nr 5 „Zielona Gmina Nowa Słupia” oraz celach operacyjnych:

- nr 5: „Poprawa dostępności dla infrastruktury z obszaru gospodarki wodno-ściekowej”,
- nr 6: „Zwiększenie liczby działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywność energetycznej, zielonej energii”,
- nr 8 „Rozwój infrastruktury związanej z gospodarką odpadami”.

Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które zostały zdefiniowane w art. 16 ust. Pkt 34 ustawy Prawo wodne (DZ. U. z 2021r. poz. 2233 z późn. zm. tj.

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie raz na 10 lat
- obszary między linią brzegu w wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wybudowano wał przeciwpowodziowy a także wyspy i przymuliska o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne
- pas techniczny

stwierdzono, że teren Miasta i Gminy Nowa Słupia znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią dla zalewu wodą Q1% oraz dla zalewu wodą Q10% od rzeki Pokrzywianka. Zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne na obszarach szczególnie zagrożonych powodzią planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać planu zarządzania

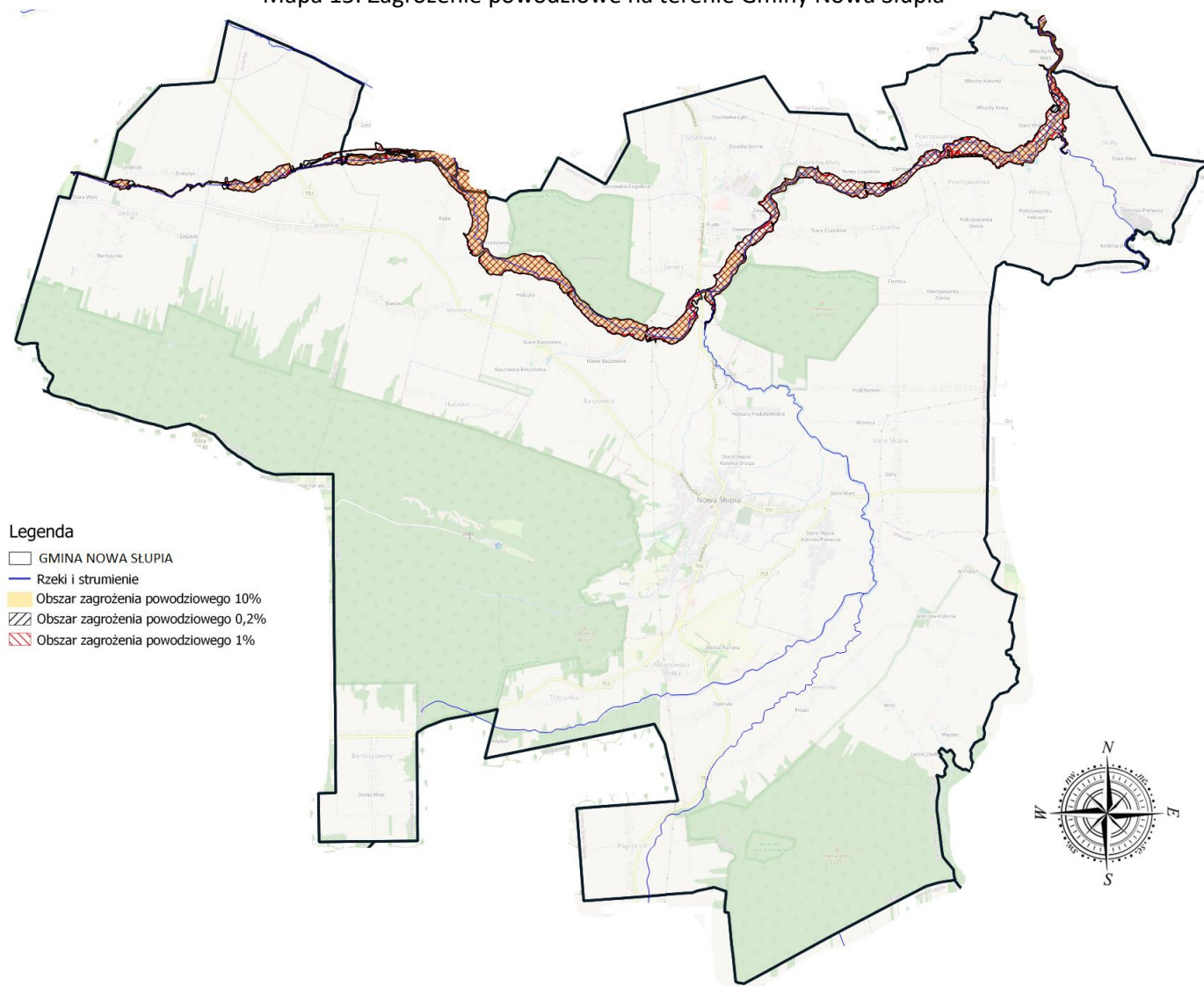
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841), którego obowiązywanie zostało wydłużone, zgodnie z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2368), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakresie cel szczegółowy określony jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Na terenach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.) obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy. W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP: DZ.U. z 2016r. poz 1841) zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne w granicach Gminy Nowa Słupia nie wskazano konieczność realizacji żadnych zadań. Nadmienić jednak należy, że jednym z celów szczegółowych PZRP jest wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Mając na uwadze aktualne przepisy Prawa wodnego, wszystkie działania prowadzone na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wymagają uzyskania odpowiednich zgód i pozwoleń.

Mapa 15. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Nowa Słupia

źródło: opracowanie własne na podstawie programu QGIS

W ramach realizacji strategii gmina będzie wspierała działania dotyczące gospodarki wodnej na terenie gminy tj. ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki rolniczej, zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, prowadzenie prac przeciwerozyljnych oraz ochrona i odtworzenie oczek wodnych i mokradł.

XI Streszczenie Prognozy o oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030 w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

W projekcie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym.

W rozdziale 6 Prognozy scharakteryzowano Gminę Nowa Słupia oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjonalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii Rozwoju.

XII Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

W wyniku realizacji projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

XIII Podsumowanie i wnioski z Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

- *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na terenie gminy Nowa Słupia oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowa Słupia do roku 2030

Bibliografia

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Warszawa 2019
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Kielce, 2021
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2014
- Europejski Zielony Ład, Komisja Europejska, Bruksela, 2019 r.

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Nowa Słupia w sytuacji przestrzennej	7
Tabela 2. Analiza SWOT Gminy Nowa Słupia w obszarze społecznym	9
Tabela 3. Analiza SWOT sytuacji gospodarczej	11
Tabela 4. Cele operacyjne, kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia oraz źródła finansowania	24
Tabela 5. Planowane funkcje poszczególnych miejscowości wg Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowa Słupia	46
Tabela 6. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych występujących na obszarze gminy Nowa Słupia.....	81